

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL

MET HET BEKNOPT VERSLAG

AVEC LE COMPTE RENDU ANALYTIQUE

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

dinsdag

mardi

17-04-2001

17-04-2001

14:30 uur

14:30 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CVP	<i>Christelijke Volkspartij</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP	<i>Socialistische Partij</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + nummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag (op wit papier, bevat de bijlagen en het beknopt verslag, met kruisverwijzingen tussen Integraal en Beknopt Verslag)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral (sur papier blanc, avec annexes et CRA, avec renvois entre le CRI et le CRA)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail : aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

- Modelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de aankoop van simulatieapparatuur door de Belgische luchtmacht" (nr. 4207) 1
Sprekers: Ferdy Willems, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken
- Modelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de vrijheid van meningsuiting in Turkije" (nr. 4226) 2
Sprekers: Ferdy Willems, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken
- Vraag van de heer Ludwig Vandenhove aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de regionalisering van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH)" (nr. 4299) 3
Sprekers: Ludwig Vandenhove, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken
- Vraag van mevrouw Claudine Drion aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "zijn reis in Chili" (nr. 4381) 4
Sprekers: Claudine Drion, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken
- Modelinge vraag van mevrouw Fientje Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de deelname van België aan 'twinning'-projecten met kandidaat-lidstaten van de Europese Unie" (nr. 4305) 6
Sprekers: Fientje Moerman, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken
- Vraag van de heer Gerolf Annemans aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het taalgebruik van de ambassades te Brussel" (nr. 4387) 8
Sprekers: Gerolf Annemans, voorzitter van de VLAAMS BLOK-fractie, *Louis Michel*, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken
- Samengevoegde vragen van: 9
 - de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "recente rapporten over Centraal-Afrika" (nr. 4390) 9
 - mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het VN-rapport over de financiering van de oorlog" 9

SOMMAIRE

- Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'acquisition d'un simulateur par la Force aérienne belge" (n° 4207) 1
Orateurs: Ferdy Willems, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères
- Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la liberté d'expression en Turquie" (n° 4226) 2
Orateurs: Ferdy Willems, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères
- Question de M. Ludwig Vandenhove au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la régionalisation de l'Office belge du Commerce extérieur (OBCE)" (n° 4299) 3
Orateurs: Ludwig Vandenhove, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères
- Question de Mme Claudine Drion au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "son voyage au Chili" (n° 4381) 4
Orateurs: Claudine Drion, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères
- Question orale de Mme Fientje Moerman au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la participation de la Belgique aux projets de jumelage avec des pays candidats à l'adhésion à l'Union européenne" (n° 4305) 6
Orateurs: Fientje Moerman, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères
- Question de M. Gerolf Annemans au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'emploi des langues dans les ambassades installées à Bruxelles" (n° 4387) 8
Orateurs: Gerolf Annemans, président du groupe VLAAMS BLOK, *Louis Michel*, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères
- Questions jointes de: 9
 - M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "des rapports récents concernant l'Afrique centrale" (n° 4390) 9
 - Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le financement de la guerre au Congo" (n° 4419) 9

in Congo" (nr. 4419)

Sprekers: **Ferdy Willems, Leen Laenens, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Dirk Van der Maelen**, voorzitter van de SP-fractie, **Francis Van den Eynde**

Orateurs: **Ferdy Willems, Leen Laenens, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Dirk Van der Maelen**, président du groupe SP, **Francis Van den Eynde**

Vraag van de heer Pieter De Crem aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de politieke situatie in Wit-Rusland" (nr. 4411)

14

Sprekers: **Pieter De Crem, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Jean-Pol Henry**

Question de M. Pieter De Crem au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la situation politique en Biélorussie" (n° 4411)

14

Orateurs: **Pieter De Crem, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Jean-Pol Henry**

Mondelinge vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het plan voor wederopbouw en rehabilitatie van Congo" (nr. 4418)

16

Sprekers: **Leen Laenens, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Question orale de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le plan pour la reconstruction et la réhabilitation du Congo" (n° 4418)

16

Orateurs: **Leen Laenens, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

van

DINSDAG 17 APRIL 2001

14:30 uur

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

du

MARDI 17 AVRIL 2001

14:30 heures

De vergadering wordt geopend om 14.45 uur door de heer Erik Derycke, voorzitter.

La séance est ouverte à 14.45 heures par M. Erik Derycke, président.

01 Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de aankoop van simulatieapparatuur door de Belgische luchtmacht" (nr. 4207)

01 Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'acquisition d'un simulateur par la Force aérienne belge" (n° 4207)

01.01 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb het reeds meermaals gehad over de thematiek van wapenleveringen aan Israël. In de commissie voor de Landsverdediging, in deze commissie en zelfs in de plenaire vergadering van 29 maart heb ik een vraag gesteld aan de eerste minister. Hij was weliswaar aanwezig maar het was de heer Flahaut die op mijn vraag antwoordde. Ik ben nochtans van mening dat dit een zaak is van de hele regering.

De situatie in Israël verslechtert dag voor dag. Er worden nu zelfs bombardementen uitgevoerd op andere landen, meer bepaald Libanon en Syrië. Een politieke missie vertrekt morgen trouwens naar deze landen. Een oplossing van het probleem moet zeker niet gezocht worden in een escalatie van het geweld. Dit land heeft veeleer een soort Mandela nodig, een man die zelf heeft geleden onder het systeem. Wij mogen dit land financieel zeker niet versterken door daar wapens aan te kopen.

Het betreft hier een ethisch probleem. Ik stel met enig genoegen vast dat minister Van den Bossche

terecht oppert dat aankopen boven 300, 400 miljoen Belgische frank van een ethische code moeten worden voorzien. Mijnheer de minister, herhaaldelijk heb ik u gewezen op het feit dat ik uw verklaringen over de ethiek in de politiek ten volle steun. Uw verklaringen hebben wel degelijk enig nut. Een aantal weken geleden was ik met een missie in Palestina en in Israël. Ik heb daar vernomen dat uw interventies over Israël enige weerslag kennen. Ik heb dat mogen vernemen van de Belgische consul, de Belgische ambassadeur, de daar aanwezige Israëlische en Palestijnse pers en zelfs van een woordvoerder van de Europese Commissie. Dit alles staat echter in schril contrast met wat ons land doet: wapens kopen in Israël.

Ik zou terzake zelfs durven spreken van cynisme. Vooral dan als ik zie hoe de Belgische regering via de heer Boutmans – volkomen terecht overigens – 27 miljoen Belgische frank geeft aan de slachtoffers van de gewelddadigheden in Israël en Palestina terwijl de daders geld kunnen verdienen via de verkoop van vliegtuigen en wapens.

Ik heb deze vraag reeds gesteld aan de heer Flahaut. Hij heeft mij voor een antwoord doorverwezen naar u, mijnheer de minister van Buitenlandse Zaken. Men stuurt mij blijkbaar van het kastje naar de muur.

Het is volgens mij nog steeds mogelijk om het tij te keren. Ik kom juist van de commissie voor de Legeraankopen, waar men mij wijst op het feit dat wij machteloos zijn omdat de contracten reeds zijn ondertekend. Ofwel meent men het oprecht met de ethiek en dan moet de schadevergoeding die men eventueel moet betalen voor het verbreken van een contract dan maar worden betaald, ofwel meent men het niet met de ethiek en geeft men, enerzijds, wat geld aan de slachtoffers en,

anderzijds, veel geld aan de geweldplegers.

Het is vandaag nog mogelijk om iets aan deze situatie te doen. Ik zal terzake trouwens een wetsvoorstel indienen om in artikel 4 van de wet van 1991 het woord "aankopen" toe te voegen. Mijn wetsvoorstel heeft overigens de steun gekregen van de christen-democratische en de groene partijen en de SP. Volgens mij is het moment aangebroken om Israël een duidelijk signaal te geven.

01.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega Willems, de minister van Landsverdediging en ikzelf hebben uw interpellatie al beantwoord. Het gaat om een opdracht gegeven aan de Duitse maatschappij BGT GmbH die in Europa die uitrusting onder licentie produceert. Die invoer gaat dus niet in tegen de belangen van het Belgisch buitenlands beleid, noch tegen de wet of ons beleid op het vlak van wapenuitvoer of van wapentransfers. Bovendien zijn de bepalingen waarnaar u impliciet refereert toepasbaar op de uitvoeroperaties en transitoperaties volgens artikel 5 van de wet van 5 augustus 1991, en niet op de hele invoer. De unilaterale betwisting van die invoer zou niet beantwoorden aan onze bezorgdheid om de wapenuitvoer beter te controleren.

Wat de politieke dimensie van uw vraag betreft, herinner ik u er graag aan dat die invoer geenszins tot de militaire of onderdrukingsmogendheden in gebruik in de conflicten bijdraagt en dat ze bestemd is voor de landsverdediging. Deze beslissingen houden rekening met de noden van onze landsverdediging en met de lasten van de relevante publieke aanbestedingen.

Wat onze signalen aan Israël betreft, herinner ik u eraan dat ik al verschillende keren uitvoervergunningen met betrekking tot dat land weigerde. Ik laat geen gelegenheid voorbijgaan om dergelijke signalen te geven. Dat heeft evenwel niets te maken met de zaak die wij thans bespreken, waarbij rekening wordt gehouden met de noden van ons departement van Landsverdediging.

01.03 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik kan slechts vaststellen dat het dovemansgesprek over de aangelegenheid voortduurt.

Louter technisch en juridisch gezien houdt uw redenering steek, mijnheer de minister. Vandaar trouwens het wetsvoorstel om wapenhandel

onmogelijk te maken met een land dat zich duidelijk in een militaire conflictsituatie bevindt of waar de mensenrechten worden geschonden.

Voorts kan ik u bijtreden wanneer u zegt dat dergelijke transacties onze landsverdediging ten goede komen; wellicht gaat het over degelijke apparatuur, maar daarover gaat de discussie niet. In tegenstelling tot u, mijnheer de minister, blijf ik met een moreel probleem opgezadeld. Immers, met de ene hand verlenen wij wat steun aan de slachtoffers, terwijl wij tegelijk met de andere hand, via aankopen uitgerekend bij Israel Aircraft Industry, precies degenen steunen die de slachtoffers maken. Het ene weegt niet op tegen het andere en vandaar mijn moreel probleem.

Ik kan slechts besluiten dat onze politieke afwegingen erg verschillen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 **Mondelinge vraag van de heer Ferdie Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de vrijheid van meningsuiting in Turkije"** (nr. 4226)

02 **Question orale de M. Ferdie Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la liberté d'expression en Turquie"** (n° 4226)

02.01 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zal de vraag bondig toelichten, aangezien ik dat reeds uitgebreid deed bij de indiening ervan.

De schrijver Uzun wordt in Turkije aangeklaagd wegens twee literaire werken en de zwaarst mogelijke straf hangt hem boven het hoofd. Volgens bepaalde Turkse advocaten, die toch een en ander gewoon zijn, is dat een uniek gegeven. Het proces wegens het ene werk werd gevoerd op 29 maart 2001; het proces wegens het andere werk zal plaatsvinden op 4 april 2001.

Mijnheer de minister, kunnen wij daartegen iets ondernemen? De culturele wereld heeft reeds tegen de gang van zaken geprotesteerd en volgens mij zijn politieke protesten hier ook op hun plaats. Vandaar mijn volgende vragen.

Ten eerste, is de Turkse wetgeving inzake vrije meningsuiting conform de internationale rechtsnormen? Ten tweede, worden hier niet andermaal de rechten van de Koerden geschonden, inzonderheid het recht op een eigen taal en cultuur? Ten derde, is de niet-toepassing

van de evidente rechtsnormen a fortiori niet een bijkomend element om de toetreding van Turkije tot de Europese Unie te bemoeilijken?

02.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, de Zweedse schrijver van Koerdische oorsprong, Memeth Ursul, werd op 5 april ontslagen van rechtsvervolging. Hij was aangeklaagd wegens steun aan een illegale organisatie, met name de PKK, na de verschijning van zijn romans in de Koerdische taal. Het proces voor het hof van staatsveiligheid wegens zijn literaire werken werd aldus beëindigd. Het hof heeft ook het verbod op de verkoop en de verspreiding van zijn boeken opgeheven.

Zoals u weet, had het Zweeds voorzitterschap, in naam van de Europese Unie, verschillende stappen gedaan en de goede afloop hiervan verheugt mij.

De uitspraak van het hof moet worden beschouwd als een bijdrage tot het democratiseringsproces dat het partneriaat voor de toetreding tot de Europese Unie met zich brengt. Het desbetreffende document werd door de vijftien ministers van Buitenlandse Zaken op 8 maart goedgekeurd.

Zolang Turkije niet voldoet aan de criteria van Kopenhagen, heeft dat land geen enkele kans om toe te treden tot de Europese Unie.

Wij blijven dus zeer voorzichtig en zullen de gebeurtenissen in Turkije aandachtig blijven volgen.

02.03 **Ferdj Willems** (VU&ID): Mijnheer de minister, mijn gegevens dateren van 15 maart. Door vakantie heb ik deze nog niet kunnen actualiseren, in tegenstelling tot die van u. Ik ben heel blij met dit resultaat.

Mijnheer de minister, dit is een positief teken en in tegenstelling tot mijn vorige vraag, ben ik bijzonder tevreden met uw antwoord.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 **Vraag van de heer Ludwig Vandenhove aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de regionalisering van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH)" (nr. 4299)**

03 **Question de M. Ludwig Vandenhove au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la régionalisation de l'Office**

belge du Commerce extérieur (OBCE)" (n° 4299)

03.01 **Ludwig Vandenhove** (SP): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik had inderdaad een vraag over de regionalisering van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel. Zoals wij allemaal weten bestaat er een akkoord over de regionalisering van deze Dienst, waarbij er op federaal niveau enkel een agentschap zou blijven bestaan.

Mijn vraag gaat specifiek over het lot van de personeelsleden. Zij stellen zich nogal wat vragen naar aanleiding van de berichten in de media en de officiële regeringsmededelingen. Het toekomstige agentschap zou nog enkel uit een vijftigtal personeelsleden bestaan. Wanneer wij weten dat de huidige dienst met 180 mensen wordt bemand dan is de vraag wat er met de andere 130 gaat gebeuren? Hoe zullen de 50 blijvende personeelsleden worden geselecteerd? Wat gaat er gebeuren met de 130 overigen, er rekening mee houdend dat deze groep uit twee categorieën bestaat?

Ik ga ervan uit dat de statutairen – maar ik wil eerst uw antwoord afwachten, mijnheer de minister – zullen kunnen gebruikmaken van de mogelijkheden die het statuut hen biedt, namelijk de mutatie. Er zijn echter ook een aantal tijdelijke personeelsleden.

Wat gaat er gebeuren met het personeel? Hoe zullen de 50 blijvenden worden geselecteerd? Wat gebeurt er met de overige 130, op te splitsen in statutairen en tijdelijken? Wanneer komt hierover duidelijkheid? Het zou toch aangewezen zijn indien de betrokkenen zo vlug mogelijk klaarheid bekomen over hun situatie?

03.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega, ik wil in de eerste plaats duidelijk stellen dat het Hermes-akkoord van 5 april 2000 en de recente Lambermont-bis-akkoorden voorzien in de regionalisering van de afzetmarkt en de omvorming van de BDHB tot een agentschap. Door het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten zal een agentschap worden opgericht met een raad van bestuur, bestaande uit zestien vertegenwoordigers. De drie gewesten zullen hierbij gelijkmatig vertegenwoordigd zijn.

De gemeenschappen als dusdanig zijn niet bij deze materie betrokken. Zij duiden elk twee leden rechtstreeks aan en twee leden op voorstel van de economische actoren van het gewest. Het is juist te stellen dat er een gewestelijk overwicht is, maar

het is niettemin nuttig eraan te herinneren dat de federale overheid twee afgevaardigden naar de raad van bestuur zal sturen, die de federale financiële instellingen, namelijk Delcredere en Finexpo, die verantwoordelijk zijn voor de buitenlandse handel, zullen vertegenwoordigen. De federale overheid zal de twee leden aanduiden op voordracht van de economische actoren op federaal niveau. Er zal dus een privé, publieke en taalkundige pariteit bestaan.

Het samenwerkingsakkoord voorziet er inderdaad in het personeelsbestand tot maximaal 50 personen te beperken. Dit betekent dat de andere personeelsleden moeten worden overgeplaatst, hetzij naar de gewesten, hetzij elders.

Alvorens voor de betrokken koninklijke besluiten een timing vast te leggen, moeten natuurlijk de ontwerpen van de bijzondere wetten en het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten betreffende de oprichting van een agentschap voor Buitenlandse Handel via een goedkeuringswet, -decreet en -ordonnantie worden aangenomen.

Ik heb het volste begrip voor de ongerustheid die bij het personeel van de BDBH heerst. U kunt er echter op rekenen dat ikzelf, mijn kabinet, mevrouw de staatssecretaris en haar kabinet er zich tenvolle zullen voor inzetten opdat de overgang in de best mogelijke omstandigheden en in overleg en samenwerking met de directie van de BDBH verloopt.

Op maandag 19 maart heeft de staatssecretaris met de vertegenwoordigers van het personeel en de raad van bestuur een gesprek gehad teneinde hen zo goed mogelijk in te lichten. Er zullen nog andere informatievergaderingen plaatsvinden.

03.03 **Ludwig Vandenhove** (SP): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Het verheugt me, mijnheer de minister, dat u bevestigt dat het personeel op de hoogte wordt gehouden. Ik dring erop aan dat dit in de toekomst eveneens het geval zal zijn.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Question de Mme Claudine Drion au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "son voyage au Chili" (n° 4381)**

04 **Vraag van mevrouw Claudine Drion aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "zijn reis in Chili" (nr. 4381)**

04.01 **Claudine Drion** (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, monsieur le ministre, vous avez effectué récemment une visite au Chili et vous avez, entre autres, été reçu au siège de l'association des familles de détenus disparus, à Santiago. On vous a remis une décoration en reconnaissance de la position de la Belgique dans l'affaire Pinochet. A cette occasion, vous avez renouvelé votre engagement devant les parents des disparus afin que justice soit faite et vous avez ajouté que vous alliez réitérer cette position devant les autorités chiliennes.

Par ailleurs, j'ai lu dans la presse que vous n'auriez pas abordé ce sujet avec les autorités chiliennes. Je voudrais savoir plus précisément ce dont il a été question et comment vous analysez la situation. En effet, il me revient des familles des disparus une grande inquiétude autour de la remise en question du jugement éventuel du dictateur et je vais citer quelques faits que vous connaissez sûrement:

- le service médico-légal a modifié le contenu du rapport des experts médicaux diagnostiquant chez Pinochet une démence vasculaire sous-corticale modérée;
- une sordide campagne contre un haut magistrat de la Cour suprême, auteur de la réinterprétation de la loi d'amnistie qui a permis la réouverture des jugements contre les militaires, a permis la suspension de celui-ci et prévoit sa prompte destitution;
- un autre élément fait croître la crainte des familles: une campagne a été lancée contre la présidente du conseil de défense de l'Etat qui est partie civile dans la plainte contre Pinochet, avec comme résultat que celle-ci s'est déclarée publiquement favorable à une issue médicale au procès;
- le juge Gusman, se fondant seulement sur l'avis des médecins personnels de Pinochet, vient de postposer de 30 jours la procédure de prise de signalement de Pinochet alors que c'est une démarche à laquelle aucune personne soumise n'échappe au Chili et qui doit être réalisée dès le début de l'inculpation;
- la cour d'appel de Santiago vient de procéder à une modification de la cour pénale qui devra se prononcer très prochainement sur l'acquiescement ou non de Pinochet pour des raisons de santé. Les 3 juges actuellement désignés se sont prononcés précédemment contre la levée de l'immunité de l'ex-dictateur.

Tout ceci se passe au milieu d'un contexte où les autorités gouvernementales, militaires, judiciaires et ecclésiastiques ne cessent de prendre

publiquement des positions de nature à faire pression sur les juges. Les prétendus fruits de la table de dialogue chère à l'exécutif, à l'église et aux forces armées se sont limités à quelque 200 victimes sur la plupart desquelles on a donné des informations vagues et invérifiables, comme quoi elles avaient été jetées à la mer, ce qui est un peu léger. C'est un autre exemple de la pression qui voudrait aboutir à ce que les parents des victimes se contentent de ces interprétations des faits et abandonnent leur combat. Les parents des victimes craignent qu'aucune autre affaire nouvelle ne puisse être ouverte et, surtout, que l'on procède rapidement pour clôturer les affaires par manque d'éléments et déclarer la mort présumée des disparus.

Je voudrais connaître les nouvelles informations que vous auriez pu obtenir au Chili. Comment analysez-vous la situation? De manière plus générale en ce qui concerne l'immunité, les parents des disparus continuent à lutter partout en Amérique latine pour l'établissement de toute la vérité sur le sort de leurs êtres chers, ainsi que pour une justice qui pourra seule contribuer à panser les blessures encore ouvertes. Leur combat contribue vraiment au rétablissement de la démocratie en Amérique latine. Quelle conclusion en tirez-vous quant à la contribution de la Belgique dans la lutte contre l'impunité dans d'autres pays d'Amérique latine, comme l'Argentine?

04.02 **Louis Michel**, ministre: Monsieur le président, je dois dire que j'ai été fort impressionné par la maturité politique des autorités chiliennes. J'ai eu l'occasion de m'entretenir avec le président chilien et avec la ministre des Affaires étrangères. Avant mon départ, j'avais aussi reçu à Bruxelles le vice-ministre des Affaires étrangères chilien.

J'ai bien parlé avec le président chilien de l'affaire Pinochet. Il m'a donné les assurances que la justice suivrait son cours de façon tout à fait normale.

J'ai donc pu apprécier les efforts considérables qui ont été entrepris pour remettre le Chili sur la voie de la démocratie. Rien que la perspective de voir le général Pinochet traduit devant les tribunaux démontre que les institutions de ce pays fonctionnent selon les schémas d'un Etat libre, démocratique et respectueux des droits de l'homme.

Certes, il faut admettre qu'il y a par-ci par-là encore des réminiscences de l'époque

dictatoriale. Il existe indiscutablement certaines influences de nostalgiques dans les milieux d'affaires, par exemple. Mais rien qui n'entrave fondamentalement l'exercice de l'Etat de droit. Tout ne peut pas être balayé d'un revers de la main. Il faut laisser le temps faire son œuvre et les nouvelles générations prendre le relais.

Je voudrais faire ici une parenthèse pour dire que le système électoral qui existe là-bas enlève une bonne marge de manœuvre au gouvernement, et au président Lagos en particulier. Vous savez qu'il y a deux élus par circonscription. Et pour avoir les deux élus dans une circonscription, il faut 66% des voix. Cela veut donc dire que si la gauche – ou les progressistes – a, par exemple, 51%, elle n'a qu'un élu sur les deux. Ce qui rend évidemment toute réforme constitutionnelle quasi impossible. Ce système réduit donc considérablement la marge de manœuvre, l'espace politique, l'espace de réforme démocratique du président Lagos et de son équipe.

Il est toutefois important de noter que même au sein de l'armée, les mentalités ont évolué. La reconnaissance par l'armée, il y a quelques mois, des crimes commis et l'aveu d'avoir, à l'époque, jeté des corps d'opposants à la mer, furent salutaires. Cela a permis de démystifier le rôle de l'armée au sein de ses propres rangs. Faut-il rappeler que plusieurs généraux sont d'ailleurs aujourd'hui jugés?

Quant au procès du dictateur Pinochet, je n'ai pas eu des autorités politiques davantage de détails que ceux qui vous sont connus. Et ce pour la simple raison qu'au vu de la séparation des pouvoirs, le politique laisse à la justice le soin de faire son travail. Il y a en tout cas l'assurance de la part du gouvernement de ne pas fixer une date limite à laquelle la justice devrait cesser ses travaux et tourner la page de la dictature sans avoir pu en faire la lecture jusqu'au dernier chapitre.

En ce qui concerne les plaintes belges, la Cour suprême a commencé à les analyser en janvier dernier. Nous sommes toujours dans l'attente d'un avis sur leur recevabilité. Vous savez que nous avons d'abord dû franchir un premier obstacle, qui était de faire traduire toutes les pièces du dossier. Je ne sais pas si vous mesurez bien le coût et le travail que cela a représenté. Cela dit, nous avons pu, dans les délais impartis, remettre toutes les pièces du dossier.

Vous m'interrogez sur l'impunité. Je pense qu'il n'y

a pas de réconciliation nationale possible, donc d'avenir, si les coupables ne répondent pas in fine de leurs actes.

Restent encore un certain nombre d'éléments. Je pense, par exemple, au fait que la seule presse vraiment influente est une presse à la solde des milieux économiques et qui, donc, relaye très peu les positions gouvernementales et des progressistes. Il y a donc toute une série d'éléments qui font que la marge de manœuvre du président Lagos est relativement réduite.

Mais malgré cette marge de manœuvre réduite, il faut saluer le courage politique et le volontarisme du gouvernement chilien, qui veut vraiment tourner la page et remettre à plat son histoire. Nous devons donc continuer à les encourager, tout en restant vigilants. Nous ne devons pas relâcher la pression internationale. Mais qu'on ne se trompe pas d'interlocuteur, parce que nous devons aider le président Lagos et son équipe à faire les réformes qui s'imposent.

04.03 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Monsieur le ministre, vous avez répondu à ma question plus précise sur le Chili. Quant aux autres pays, je me permettrai de vous interroger ultérieurement.

Je vous interrogeais notamment sur les initiatives que la Belgique pouvait prendre pour d'autres pays où l'impunité reste problématique.

04.04 Louis Michel, ministre: Madame Drion, la Belgique prend les initiatives qu'elle peut, avec les moyens qui sont les siens. Au cas par cas, nous ferons toutes les démarches et prendrons toutes les initiatives possibles, étant entendu que nous ne sommes pas les maîtres du monde. Nous n'avons pas de moyens de contrainte.

Nous avons des moyens de pression, l'incantation, la plaidoirie, etc. Quand nous avons des moyens, il faut les utiliser mais nous ne pouvons malheureusement aller au-delà de nos moyens.

04.05 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): J'en prends bonne note. Merci, monsieur le ministre.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

05 Mondelinge vraag van mevrouw Fientje Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de deelname van België aan 'twinning'-projecten

met kandidaat-lidstaten van de Europese Unie" (nr. 4305)

05 Question orale de Mme Fientje Moerman au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la participation de la Belgique aux projets de jumelage avec des pays candidats à l'adhésion à l'Union européenne" (n° 4305)

05.01 Fientje Moerman (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag is eigenlijk een vervolg op een vraag die ik u meer dan een jaar geleden, op 13 januari 2000, stelde over de zeer geringe deelname van België aan de "twinning"-projecten met kandidaat-lidstaten voor de uitbreiding van de Europese Unie. Deze projecten zijn een initiatief van de Europese Commissie en kaderen in het Phare-programma dat kandidaat-lidstaten helpt met "institution building" om het hen makkelijker te maken de communautaire verworvenheden over te nemen.

Lidstaten die deelnemen aan deze projecten sturen mensen die werkzaam zijn in onder andere ministeries, regionale overheden, overheids-agentschappen, beroepsorganisaties, enzovoort, naar vergelijkbare instellingen in kandidaat-lidstaten om zo een directe overdracht van technische en administratieve knowhow te verzekeren. In de periode 1998-1999 was België nooit de leider van een bepaald project en nam het als partnerland slechts deel aan twee projecten, in Letland en Roemenië, met respectievelijk Zweden en Frankrijk als projectleiders. Landen die vergelijkbaar zijn met België, zoals Nederland, Finland en Oostenrijk, waren in dezelfde periode betrokken in respectievelijk 12, 15 en 19 projecten. Op mijn vraag waarom België in vergelijking met de bovengenoemde landen zo weinig deelnam aan de "twinning"-projecten, antwoordde u toen dat de Europese Commissie nogal hoge eisen oplegt aan de deelnemende landen. Deze eisen gelden voor alle landen in gelijke mate en bovengenoemde landen hebben blijkbaar toch iets minder moeite met deze hoge eisen. U antwoordde toen ook dat u er bij de administraties zou op aandringen om aan dergelijke projecten deel te nemen. Ik had dan ook graag van u vernomen of er op dit vlak reeds vooruitgang werd geboekt. Neemt België, ruim een jaar na uw antwoord, deel aan meer projecten? Is het aantal projecten waaraan België deelneemt vergelijkbaar met het aantal van de bovengenoemde landen? Indien dit het geval is, in hoeveel projecten fungeert België als leider en/of als partnerland en wat zijn de betrokken kandidaat-lidstaten? Indien dit niet het geval is, waarom blijft België dan achterop hinken en bent

u van plan hier verandering in te brengen? Denkt u niet dat wij eigenlijk kansen laten liggen aangezien er door deze wederzijdse directe contacten die de betrokken landen en hun bedrijfsleven ten goede komen een reeks van informele netwerken wordt uitgebouwd?

05.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, algemeen gesteld is het Phare-programma het basisinstrument voor de financiële en technische samenwerking van de Europese Unie met de landen van Midden- en Oost-Europa. Het programma werd in 1989 in het leven geroepen om de economische en politieke overgang van deze landen in goede banen te leiden en momenteel functioneert het in 13 landen. In de lijn van Agenda 2000 kwam van de Europese Commissie het voorstel het Phare-programma toe te spitsen op de voorbereiding van de kandidaat-lidstaten. De twee lijnen waarlangs de voorbereiding zou lopen waren "institution building" en investeringssteun. "Institution building" komt neer op de onderbouwing van de democratische instellingen, de overheidsdiensten en de instellingen die instaan voor de uitvoering en de toepassing van de gemeenschapswetgeving. Het integratieproces omvat immers meer dan de wetgeving van de kandidaat-lidstaat te enten op deze van de Europese Unie. De teksten moeten ook op afdoende wijze worden geïmplementeerd. Het impliceert de aanwezigheid van geëigende structuren, mankracht en bestuurlijk talent. "Institution building" vergt de opleiding van ambtenaren en medewerkers uit de publieke sector en van actoren uit de privé-sector. Hierbij denk ik onder andere aan rechters, financiële controleurs en milieu-inspecteurs.

Denken we maar aan rechters, financiële controleurs of milieu-inspecteurs.

Het mechanisme van twinning dateert van mei 1998. Het is de belangrijkste motor van de institutionaal building. Dankzij dat mechanisme kunnen overheidsbesturen en semi-overheidsorganisaties van de kandidaat-lidstaten een samenwerking aangaan met overeenkomstige instellingen in de EU-lidstaten om projecten op te zetten in verband met de omzetting en de uitvoering van een bepaald aspect van het acquis communautaire.

Het bijzondere aan twinning is dat het welomschreven resultaten vooropstelt. Twinning werkt niet zozeer op grond van kortetermijne-expertises. Wel worden deskundigen uit EU-landen voor langere tijd, minstens één jaar,

naar de kandidaat-lidstaten gedetacheerd om duurzame veranderingen te helpen bewerkstelligen. Voor een twinning-project wordt minstens een pre-toetredingsadviseur aangesteld die zijn werk in het overeenkomstig ministerie van de kandidaat-lidstaat uitvoert en daarvoor kan rekenen op de medewerking van de administratie of een ander erkend orgaan.

Twinning bestrijkt de volgende gebieden: landbouw, milieu, financiën, justitie en binnenlandse zaken, volksgezondheid, economie. België en met name de Vlaamse Gemeenschap leidt momenteel een project in Hongarije. Ons land is ook partner in twee projecten in Litouwen en Roemenië. Technische moeilijkheden zorgen ervoor dat de resultaten voorsnag ondermaats blijven ten opzichte van de deelneming van andere lidstaten. Dit belet niet dat alle deskundigen die we ter beschikking kunnen stellen, werden gewezen op het belang van twinning zowel voor de kandidaat-lidstaten als voor de EU-lidstaten.

Binnenkort treedt een koninklijk besluit in werking dat tot doel heeft de financiële voorwaarden voor de deskundigen uit overheidsdiensten die op zending naar het buitenland gaan, te vereenvoudigen en te moderniseren.

Dit jaar nog pakt de Commissie uit met de "twinning-light"-formule. De duur van de zendingen is beperkt tot zes of uitzonderlijk acht maanden. In tegenstelling tot de "twinning"-standaard is de "twinning-light" niet zozeer gericht op grootschalige hervormingen van het wetkader maar blijft het veeleer beperkt tot specifieke maatregelen. Die afgeslankte formule maakt wel de weg vrij voor een ruimere Belgische deelneming.

05.03 **Fientje Moerman** (VLD): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Samengevat waren de projecten in Litouwen en Roemenië al lopende in 1999. Daar is één project bijgekomen in Hongarije, waarvan België projectleider is. In absolute cijfers is dat geen spectaculaire wijziging ten opzichte van vorig jaar. Ik neem akte van het feit dat er nu een koninklijk besluit is dat ervoor moet zorgen de mogelijkheden tot deelname aan de projecten te optimaliseren. Binnen enkele maanden zal ik u mijn derde opeenvolgende vraag in deze problematiek stellen, om na te gaan of er al meer vooruitgang geboekt is.

05.04 Minister **Louis Michel**: Mevrouw Moerman, alle activiteiten gebeuren op vrijwilligersbasis. Ik ben dus niet verantwoordelijk voor het geringe

aantal kandidaten om in zulke projecten te stappen. Dat is niet mijn schuld.

05.05 Fientje Moerman (VLD): Mijnheer de minister, ik wil geen persoonlijke kritiek uiten. Wij kunnen echter niet om het feit heen dat men in andere landen met vergelijkbare grootte als België, met onder andere vergelijkbare staatssystemen, bevolkingsaantallen en ambtenarenstructuren, erin slaagt om op veel grotere schaal aan dergelijke projecten deel te nemen en bij ons niet. Ik denk niet dat u daarin een persoonlijke fout hebt gemaakt. Om mijn vaststelling kunnen we echter niet heen. We zouden de oorzaken ervan moeten nagaan.

05.06 Minister Louis Michel: Mevrouw Moerman, ik betreur evenzeer die lage deelnamecijfers, maar ik kan er niets aan doen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

06 Vraag van de heer Gerolf Annemans aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het taalgebruik van de ambassades te Brussel" (nr. 4387)

06 Question de M. Gerolf Annemans au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'emploi des langues dans les ambassades installées à Bruxelles" (n° 4387)

06.01 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is een nadeel van een parlement dat met reces gaat, dat het de feiten soms achterna holt. Ik vind het echter nuttig om u formeel in het parlement een vraag te stellen. Een antwoord van een minister in het parlement is toch nog iets anders dan een antwoord in de krant De Morgen.

Dat artikel in De Morgen heb ik zeer aandachtig gelezen. Bij de laatste vraag van de journalist speelt u hem een vraag toe naar het probleem van de heer Dewael. Die wedervraag van u vond ik terecht, want het onderwerp van de problemen was inderdaad niet altijd even duidelijk. De journalist van De Morgen repliceert dat de ambassade van bijvoorbeeld Zwitserland een telefonisch onthaal verzorgt in het Frans, het Engels en het Duits, maar niet in het Nederlands. U antwoordt daarop, ik citeer: "Dat Dewael dat dan even aan mij signaleert! Als zoiets zich voordoet met een EU-land, roep ik toch gewoon even de vijftien ambassadeurs bij elkaar en zoeken wij samen naar een oplossing. Met het principe heb ik geen probleem, maar moeten we daar nu zo'n spel over maken?"

Ik ben het onmiddellijk met u eens dat we over die zaak geen spel moeten maken indien de federale minister van Buitenlandse Zaken van deze regering bereid zou zijn om met de ambassadeurs van de vijftien EU-landen, maar liefst ook met de ambassadeurs van alle andere landen, in die zaak klare wijn te schenken.

Kan de Vlaming in het Nederlands terecht bij de ambassades in Brussel? Hebt u daar zicht op? Als u daar zicht op hebt, kan u dan garanderen dat u geen problemen hebt met het principe dat Nederlandstaligen in het Nederlands bij die ambassades terecht kunnen? Ik heb het over een bediening op elk niveau in die ambassades en bij elk van de ambassades, te beginnen bij de vijftien EU-ambassades.

Welke initiatieven gaat u nemen? Gaat u de initiatieven nemen die u in De Morgen hebt aangekondigd? Zult u het initiatief desgevallend uitbreiden of de andere ambassadeurs op een andere manier de boodschap sturen dat Vlamingen in het Nederlands moeten kunnen worden bediend?

06.02 Minister Louis Michel: Mijnheer de voorzitter, collega Annemans, op basis van de informatie waarover ik beschik, wens ik niet uit te weiden over de omzendbrief die de minister-president van de Vlaamse Gemeenschap aan de te Brussel gevestigde ambassades heeft gestuurd en over het antwoord van de ambassadeur van Nederland. Ik meen dat er geen reden is om kunstmatig olie op het vuur te gooien van een ongegronde polemiek. Het spreekt immers voor zich dat Nederlandse diplomaten op post in Brussel de Nederlandse taal beheersen. Bovendien heb ik mij als minister van Buitenlandse Zaken steeds ingezet om onze betrekkingen met Nederland, zowel bilateraal als binnen de Benelux, te versterken. Dit beleid stemt mijns inziens overeen met onze nationale belangen en die van onze drie gemeenschappen en gewesten. Ik ben niet van plan mijn aanpak te wijzigen.

Wat het meer algemene vraagstuk betreft van de talen die de buitenlandse ambassades in België gebruiken, heb ik mijn standpunt reeds in antwoord op een vraag van volksvertegenwoordiger Van den Eynde uitgedrukt. In het kort heb ik gezegd dat ik de inspanning van de ambassades om een betere communicatie met de Belgische burgers in een van onze nationale talen tot stand te brengen op prijs stel. Onze Belgische Grondwet plaatst die talen trouwens op gelijke

voet. Er dient echter rekening te worden gehouden met het feit dat de doelstelling om materiële redenen soms moeilijk te verwezenlijken is en dat de inrichting van de diensten van de ambassades tot de bevoegdheid van het betrokken land behoort.

06.03 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, het is altijd nuttig om in het parlement even terug te komen op kranteninterviews. De minister maakt hier immers duidelijk een bocht. Ik heb er geen probleem mee om het te erkennen als de minister in het parlement een correct antwoord geeft. Dit is echter geen correct antwoord. Hier komt hij terug op het artikel dat ik in De Morgen heb gelezen en waarin hij zelf erkende dat hij zich soms door zijn emoties laat meeslepen. Het is dus niet zo dat hij met het principe dat Vlamingen in het Nederlands moeten worden bediend in alle ambassades geen probleem heeft. Hij heeft daar wel een probleem mee. Hij zegt hier duidelijk – voor zover ik hem kan begrijpen – dat het tot de bevoegdheid van de ambassades behoort om er zelf over te oordelen in welke mate zij het Nederlands als bedieningstaal hanteren. Dat is heel wat anders dan wat ik de minister heb zien verklaren in De Morgen.

06.04 Minister Louis Michel: Dat is zo. Ik heb die bevoegdheid niet. Ik kan het op prijs stellen en ik kan de ambassadeurs diplomatisch vragen om de Vlamingen te bedienen in het Nederlands. Ik kan die mensen echter geen bevel geven.

06.05 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, dat weet en erken ik. Ik zal de vraag anders stellen. Indien zou blijken dat er bij een of andere ambassade in Brussel terzake een ernstig probleem bestaat, bent u dan bereid om tussen te komen om dat probleem op een diplomatieke manier met de betrokken ambassade op te lossen?

06.06 Minister Louis Michel: Ja.

06.07 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik meen dat de zaken hiermee scherp gesteld zijn en dat we nu een klaar beeld hebben. Op basis daarvan kunnen we oordelen over de wijze waarop sommige ambassades in Brussel eventueel werken. We kunnen van de minister verlangen dat hij op een of andere manier ingrijpt als er zich ernstige problemen voordoen. Mijnheer de minister, u weet dat de aanleiding van de rel en wat u de ongegronde polemiek noemt – en ik laat de term voor uw rekening en de oorsprong van de

polemieks voor rekening van de heer Dewael – werd gevormd door een elementaire vraag van het Vlaams Blok in het Vlaams Parlement. Wij hebben nu een duidelijk antwoord gekregen van de minister, weze het na een precisering. Wij zullen de zaak zeker en vast nader onderzoeken.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Samengevoegde vragen van:

- de heer **Ferdie Willems** aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "recente rapporten over Centraal-Afrika" (nr. 4390)

- mevrouw **Leen Laenens** aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het VN-rapport over de financiering van de oorlog in Congo" (nr. 4419)

07 Questions jointes de:

- M. **Ferdie Willems** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "des rapports récents concernant l'Afrique centrale" (n° 4390)

- Mme **Leen Laenens** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le financement de la guerre au Congo" (n° 4419)

07.01 Ferdie Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag heeft betrekking op twee rapporten. Het eerste is het rapport van de Algemene Dienst voor Inlichtingen en Veiligheid (ADIV). Deze ochtend heeft de heer De Crem hierover nog vragen gesteld aan minister Flahaut. Deze heeft geantwoord dat dit – geheime – rapport hem werd overhandigd op 27 november 2000 en dat het ook werd bezorgd aan de eerste minister, aan u, aan de magistratuur en aan de Diensten voor de Veiligheid van de Staat. Toch blijven er nog vragen die ook door de heer De Crem reeds werden gesteld en die ik u nu voorleg.

Werd dit rapport ook overgemaakt aan het Comité I dat zich met inlichtingendiensten bezighoudt? Wat heeft de task force voor Centraal-Afrika gedaan met dit rapport, specifiek wat de diamanthandel betreft? Is er hier geen klaarblijkelijke inbreuk op de wet van 11 december 1998 inzake de geheimhouding als wij zien dat dergelijk rapport geheel of gedeeltelijk in de krant komt? Is er intern overleg gevraagd of voorzien om te onderzoeken hoe dit kan? Nu dit toch in de krant te lezen is, krijgt het parlement nu inzage van dit belangrijk document?

Een tweede vraag betreft de betrokkenheid van George Forrest. Ik ga daar niet verder op in,

omdat u daar in de kranten zelf al duidelijk afstand van hebt genomen en omdat u uw bezoek van vorig jaar in een voor mij aanvaardbaar kader hebt gesteld. Ik zal het vooral hebben over het volgende rapport, het rapport van de VN-veiligheidsraad. Op 10 april 2001 kon uw persmedewerker nog stellen dat elke reactie voorbarig was, aangezien het rapport toen nog geen officieel karakter had gekregen. Uitgerekend vandaag werd het officieel vrijgegeven, is het te lezen in de krant en kan het via internet worden opgevraagd. De Standaard, om maar die krant te noemen, heeft het over een striemend VN-rapport over Congo-plunderaars. Samengevat komt het hierop neer dat de natuurlijke rijkdommen als goud, mineralen, kobalt, diamant, coltan en tinsteen systematisch worden geplunderd in Congo. De plunderaars zijn de rebellen. Men noemt Bemba met name. De plunderaars zijn de bezettende landen en men heeft het met name over Paul Kagame van Rwanda en over Museveni van Uganda, die men de peetvaders van de illegale exploitatie noemt. Men heeft het ook over de broer van de president van Uganda en dat is toch allemaal niet niks. Zij liggen aan de basis daarvan. Het doel van die handel is de aankoop van wapens in die regio.

Een andere conclusie is dat de importerende bedrijven zich bewust zijn van de werkelijke oorsprong van die goederen. Men noemt in het rapport 37 bedrijven, waaronder 13 Belgische. De meest gerenommeerde daarvan is Sabena Cargo Handlings dat ook wordt beschuldigd van deelname aan dit illegale gebeuren. In een reactie op de VRT-radio deze ochtend ontkent de woordvoerder van Sabena dat. Hij speelt de zwarte piet door aan de politici die het weer hebben gedaan. Hij zegt letterlijk dat zij hebben meegewerkt, want dat zij vorige week een brief kregen van het departement van Buitenlandse Zaken die dan ook werd beantwoord. Wat is er aan van de briefwisseling met Sabena over deze materie?

De aanbevelingen van het VN-rapport liegen er niet om. De plunderende landen moeten compensaties betalen. De Wereldbank en het IMF moeten hun steun aan die landen opzeggen. Er wordt een wapenembargo geëist. Gevraagd wordt de activa te bevriezen van bedrijven, individuen en personen die de plunderingen steunen. Er wordt zelfs internationale vervolging gevraagd van bedrijven, regeringsleden, ambtenaren en individuen die hiervoor met name verantwoordelijk zijn. Hierdoor krijgt mijn derde vraag een zeer actueel karakter. Welk gebruik maakt de Belgische overheid van deze rapporten? Hoe

reageert u hierop? Graag zou ik een politieke reactie horen. Wat doet u hiermee in de Belgische politieke context, in Europa, in de VN? Deze middag nog hoorde ik op het nieuws dat uw diensten dit dossier onderzoeken.

Ten tweede, is dit rapport volledig? Ook daar was immers discussie over.

Ten derde, wat doen we concreet met de namen die in dit rapport staan? Geven we die door aan het parket voor een daadwerkelijke criminele vervolging? Komen ze terecht bij de minister van Justitie zodat ook hij zijn verantwoordelijkheid kan nemen? Zullen deze gegevens ook doorgespeeld worden aan de Vlaamse regering? Dat lijkt mij bijzonder nuttig als ik zie dat in een rapport van de Rubens-stichting voor internationale betrekkingen van maart 2001 staat en ik citeer: "In het overlegcomité met de federale Buitenlandse Zaken wordt van de Vlaamse minister-president verwacht dat hij scherp zou toezien op wat de federale Buitenlandse Zaken in deze materie doet. In het verleden was er vanwege sommige ambtenaren van het hoofdbestuur van Buitenlandse Zaken niet altijd medewerking *con amore*". Het gaat hier om een letterlijk citaat uit de Antwerpse diamantwereld.

Mijnheer de minister, deze vragen zijn fundamenteel. Met deze materie valt of staat heel ons Afrika-beleid. Veel inspanningen die België gedaan heeft moeten gevaloriseerd worden. Als hier niet passend op gereageerd wordt, dan brengen wij ons zelf in een heel moeilijke situatie.

07.02 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, een van mijn vragen heeft alleszins hetzelfde onderwerp als de vraag van de heer Willems. De volgende vraag zal ik na het antwoord van de minister stellen. Het gaat daarbij immers over een ander rapport, hoewel het wel over dezelfde regio gaat. Aan u om hierover te oordelen.

Mijnheer de minister, ik wil geen zaken herhalen maar het complexe en geostrategische kluwen van de oorlog in Congo in de regio is zeker niet vreemd aan de polemiek die er al was vooraleer het rapport werd vrijgegeven. Wat ons aanbelangt is dat in het kader van een zoeken naar een duurzaam vredesproces een objectieve analyse van de financiering van een oorlog onontbeerlijk is. Dat is toch een van de doelstellingen van dit VN-rapport. Zodra het rapport beschikbaar is, vanaf vandaag dus, lijkt mij een grondige bespreking in de commissie op basis van de officiële gegevens dan ook essentieel. Het lijkt mij

voorbarig om nu al conclusies te trekken. Op basis van deze bespreking kunnen dan de nodige conclusies met betrekking tot het instellen van – gedeeltelijke – embargo's op VN-niveau worden voorgesteld.

Mijnheer de minister, is er vandaag inzage in het volledige rapport? Is het rapport dat werd vrijgegeven weldegelijk de integrale versie? Volgt u mij in de vraag om een uitgebreide bespreking te wijden aan dit rapport in de commissie?

07.03 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, de twee rapporten waarnaar mevrouw Laenens en de heer Willems verwijzen zijn verschillend van aard en mogen niet door elkaar gehaald worden. Het ene rapport is een rapport van de Verenigde Naties over het leeghalen van de hulpmiddelen in Congo. Dit rapport werd opgemaakt door een panel van deskundigen op verzoek van de Veiligheidsraad van 2 juli 2000. België heeft meegewerkt aan het opstellen ervan samen met de auteurs die in de loop van hun onderzoek contact met ons opgenomen hebben. Dit rapport werd onlangs bekendgemaakt, gepland op 16 en 20 april. Het zal grondig bestudeerd worden en de regering zal er de juiste conclusies uit trekken. Ik wil nu al verduidelijken dat indien Belgische ondernemingen in het rapport vermeld staan en als blijkt dat Belgische bedrijven effectief actief zijn in Congo, dat nog niet noodzakelijk nalatigheid of een inbreuk inhoudt.

Het andere rapport waarnaar verwezen wordt is een geheim rapport van de algemene inlichtingendienst van de nationale defensie dat klaarblijkelijk selectief uitgelekt is in de pers. Dit rapport, dat reeds van enkele maanden geleden dateert, gaat uitsluitend over de diamanthandel in Angola en de vertakkingen ervan.

Het is belangrijk erop te wijzen dat, zelfs indien dit rapport aan het Openbaar Ministerie werd overgezonden, het geen bewijzen bevat, maar zuivere aanduidingen die aantonen dat bepaalde personen en ondernemingen de sancties, genomen door de VN-veiligheidsraad, geschonden kunnen hebben. Deze informatie heeft dus geen enkel juridisch belang en is alleen bestemd om het Openbaar Ministerie de weg te wijzen naar bepaalde pistes die eventueel naar de ontdekking van illegale praktijken kunnen leiden.

Voorts moet worden opgemerkt dat de beweringen of berichten waarvan hij gewag maakt inmiddels grotendeels bekend zijn omdat zij sindsdien in de verschillende rapporten van de groep van deskundigen van de Verenigde Naties

werden opgenomen. In de plaats van opmerkingen te maken over de gekende informatie beperk ik mij hier tot wat mijn inziens het belangrijkste is in deze fase. België neemt actief deel aan de internationale initiatieven die bestemd zijn om een internationaal controlesysteem van de diamanthandel in te voeren. België speelt ook een beslissende rol in het Kimberley-proces, dat de vertegenwoordigers van alle producerende en invoerende landen van diamant verenigt, alsook de vertegenwoordigers van de diamantindustrie en de niet-gouvernementele organisaties. Bovendien zal België eind deze maand de volgende conferentie verwelkomen die in het kader van dit proces wordt gehouden en tot doel heeft voor het einde van het jaar een globaal certificatiesysteem van de ruwe diamanten op te richten.

Ik wil er ook aan herinneren dat België over een van de meest geperfectioneerde controle-systemen beschikt. Behalve een uniek licentiesysteem in Europa, zijn alle verzendingen van diamanten uit ons land onderworpen aan een fysieke controle, uitgevoerd in Antwerpen door beëdigde deskundigen. België is eveneens het enige land dat overgaat tot de publicatie van gedetailleerde statistieken over de in- en uitvoer van diamant. Ik wil er overigens aan herinneren dat een interministeriële werkgroep met de naam Taskforce Diamant, die de verschillende betrokken diensten en departementen bijeenbrengt, werd aangesteld. Deze groep die wekelijks bijeenkomt, gaat over een tot een uitwisseling van informatie en stelt de maatregelen op die moeten worden genomen om de onwettige diamanthandel zo goed mogelijk te bestrijden.

Er dient ook opgemerkt te worden dat een speciale dienst, een cel Diamant, werd opgericht binnen het ministerie van Buitenlandse Zaken, om het Belgische coördinatiebeleid terzake en de follow-up van de maatregelen, beslist door de Taskforce, te waarborgen. Ten slotte wil ik wijzen op de verschillende verslagen van de VN-deskundigen en in het bijzonder het rapport van de instantie van toezicht over Angola van 21 december 2000 die de inspanningen, gerealiseerd door België, erkent en meer bepaald de andere diamantcentra oproept om het systeem opgesteld door België - ik citeer - "te bestuderen". Er werden dus maatregelen genomen vóór de redactie van het rapport.

De vraag van mevrouw Laenens heb ik in het kader van het antwoord van de heer Willems reeds gedeeltelijk beantwoord. België heeft kennis genomen van het rapport vóór de publicatie ervan,

anders dan de informatie beschikbaar in de pers. België is voorstander van de volledige publicatie van het rapport, waardoor men zich een meer volledig beeld kan vormen van de elementen die het rapport bevat en van de beoordeling die moet worden gemaakt. Op dit ogenblik wil ik geen opmerkingen geven die noodgedwongen en bij gebrek aan een grondig onderzoek niet geïnformeerd zouden zijn. Het is duidelijk dat de regering na kennisname van het rapport, net als het parlement, de juiste conclusies zal trekken.

Wat mijn bezoek aan de activiteitszetel van de maatschappij Forrest betreft – waarbij ik overigens werd vergezeld door leden van de Belgische parlementaire delegatie – vind ik het volkomen normaal dat de Belgische minister van Buitenlandse Zaken de gelegenheid heeft om tijdens zijn reizen de voornaamste centra van economische activiteit te bezoeken in de landen waar hij te gast is. Bovendien zou het voor de Congolese autoriteiten ondenkbaar en onbegrijpelijk zijn geweest, als ik naar Lumumbashi was gegaan en daar de industriële activiteit had genegeerd. Bovendien kan met Belgisch geld aan honderden Congolezen werk worden geboden. Dat is niet onbelangrijk op een moment dat in het belang van de vrede en van de rehabilitatie de economische activiteit weer op gang moet worden gebracht.

Graag zou ik besluiten door er nog eens de nadruk op te leggen dat de internationale wet enkel op het vlak van internationaal recht de onwettige activiteit verbiedt, wat niet hetzelfde betekent als een verbod van elke vorm van economische activiteit. Dat is des te belangrijker daar men hoofdzakelijk zal moeten rekenen op privé-investeerders, Belgische en andere, om de economie weer op gang te trekken.

S'il s'avère maintenant que les entreprises ont participé, par un commerce même légal, à des politiques qui sont contraires aux engagements politiques que nous avons pris - comme je l'ai d'ailleurs confirmé à M. Van der Maelen ce matin par téléphone - il va de soi que nous prendrions nos distances par rapport à ces entreprises. Nous dénoncerions politiquement des comportements même commerciaux qui seraient contraires à la politique que nous avons déterminée et que nous entendons suivre.

07.04 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de minister, uiteraard kunnen wij ons verzoenen met het feit dat u het rapport eerst grondig wenst te bestuderen vooraleer u zich ten gronde uitsprekt. Het is evident dat wij u die uitspraken graag in het

parlement zien doen.

Inbreuken zijn niet noodzakelijk strafbaar. Ik verheug me over het feit dat u zich politiek wilt distantiëren van inbreuken die lijnrecht ingaan tegen ons beleid in Afrika. Ik had u dan ook graag horen zeggen dat u zult optreden als er juridisch onaanvaardbare zaken zijn gebeurd.

Met betrekking tot het selectieve rapport dat hoofdzakelijk over Angola handelt, heb ik eigenlijk geen antwoord gekregen op mijn vragen. Heeft het comité-I dit rapport bestudeerd? Is hier geen sprake van een inbreuk op de wet op de geheimhouding? Zullen wij als parlementsleden dit rapport krijgen?

Uw opmerkingen in verband met uw bezoek aan George Forrest waren eigenlijk overbodig vermits ik zelf reeds zei dat u een aantal dagen na het indienen van mijn vraag in de pers daarop reeds een bevredigend antwoord gaf. Ik wil nogmaals beklemtonen dat wij met dergelijke vragen geen modder willen gooien, wel integendeel. Door dergelijke berichten wordt ons beleid in Afrika immers in een kwaad daglicht geplaatst. Gelet op de terugtrekking van de troepen en de herschikking van de Congolese regering blijkt ons beleid toch wel het juiste beleid te zijn.

Wij zijn tegen de illegale diamanthandel. Voor ons zijn de motieven voor de oorlog in en de bezetting van Congo van louter economische aard. Eens deze economische motieven worden weggenomen, zal ook het militaire aspect wegvallen. Wij wensen een heropbouw van Congo met correcte investeringen.

Wij zullen uw initiatieven van nabij opvolgen. Wij zullen nagaan of de controlesystemen, die u heeft ingebouwd, afdoend zijn om de situatie ten gronde op te klaren.

07.05 **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de minister volstaat. Ik ben ook van mening dat het rapport eerst eens grondig moet worden bestudeerd. Zowel de regering als het parlement moeten daarvoor de nodige tijd nemen om vervolgens de conclusies te trekken.

07.06 **Dirk Van der Maelen** (SP): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou een drietal opmerkingen willen formuleren.

Ten eerste, ik steun de vraag van de collega's die erop aandringen om na kennisname van het rapport daarover in de commissie van gedachten

te wisselen. Ten tweede, onder voorbehoud van de lectuur van het rapport meen ik nu reeds te mogen stellen dat het oorlogsvuur wordt aangestookt door organisaties die wapens leveren. Ik hoop dat wij het rapport van twee professoren over mijn wetsvoorstel met betrekking tot de bestrijding van illegale wapenhandel waarbij Belgen zijn betrokken zo snel mogelijk zullen ontvangen. Volgens mij vormt dit een eerste element van oplossing. Belgen die verantwoordelijk zijn voor de wapenleveringen kunnen via mijn wetsvoorstel worden aangepakt.

Volgens mij zal het rapport ook bevestigen dat de aanschaf van die wapens wordt betaald door de ontginning van grondstoffen uit die bezette gebieden. De minister heeft volgens mij gelijk als hij zegt dat België internationaal wordt geroemd voor wat het heeft gedaan op het vlak van de diamant. Het lijkt mij de moeite waard om dit aspect eens van dichtbij te bekijken. In de internationale pers heb ik alvast lovende kritieken gelezen over de voortrekkersrol van België op dit vlak. Het lijkt mij goed dat deze commissie ook daarvan op de hoogte is zodat wij België kunnen verdedigen in onze contacten in het buitenland.

Het rapport zal volgens mij duidelijk maken dat naast diamant de opbrengst van nog andere minerale grondstoffen wordt gebruikt om het oorlogsvuur gaande te houden.

De vraag die we ons nu moeten stellen, is hoe daarop te reageren. Sabena daarin bijgetreden door de minister heeft gelijk wanneer het verklaart dat de firma's die de grondstoffen helpen verhandelen, vooralsnog niets doen dat ingaat tegen de internationale regelgeving. Als ik het rapport van de VN echter goed begrepen heb, vragen zij dat die manier van handel in minerale grondstoffen strafbaar wordt gesteld. België zou voluit moeten meewerken aan de totstandkoming van zo'n internationale regel. Als dat niet gebeurt, zal het oorlogsvuur aangewakkerd blijven.

Mijn vierde en laatste punt is een persoonlijk standpunt. Er bestaat zoiets als moreel verantwoord ondernemerschap. De Belgische firma's evenzeer als de 24 andere firma's die in het rapport vermeld worden, kunnen zich niet verschuilen achter het feit dat er dankzij hun medewerking in bezette gebieden opbrengsten worden gegenereerd, want met die opbrengsten blijven bepaalde krachten het oorlogsvuur aanstoken. Zij weten dat. Als ze dus moreel of ethisch verantwoord willen ondernemen, hoeven ze zelfs niet te wachten tot de VN een verbod oplegt. Meer nog, ze zouden uit eigen beweging

precies uit ethische overwegingen elke medewerking aan dat soort handel moeten weigeren. Dat is de reden waarom onder andere Sabena en Cargo Handling morgen al met die handel zouden moeten stoppen. Door de medewerking van Sabena komen de producten op de wereldmarkt en brengen ze geld op voor de oorlogskrachten in de desbetreffende landen. Als Sabena moreel verantwoord wil handelen, moet het morgen al stoppen met die activiteiten.

07.07 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik heb met aandacht geluisterd naar mijn collega's en de minister van Buitenlandse Zaken.

Sta me toe kort aan te knopen bij het betoog van de heer Van der Maelen. Hij verwijst niet ten onrechte naar de aansprakelijkheid van de wapenleveranciers. Naar mijn mening is hij echter niet volledig. Niet alleen de wapenhandelaars dragen verantwoordelijkheid. Er zijn ook de politieke machten in de omgeving, denk maar aan de landen die troepen in Congo hebben gestationeerd, en dat is dan nog een eufemisme. Bovendien zijn er de politieke krachten in Congo zelf. Het is een vrij ingewikkeld kluwen. De oplossing zal een stuk moeilijker zijn dan die met betrekking tot de diamanthandel, die hier terecht gepezen werd. Bij de diamant draait het misschien wel om veel geld, maar het is tenslotte maar een product.

Ik maak mij alvast zorgen over het feit dat bedrijven en particulieren in de schaduw van de terug-naar-Centraal-Afrika-politiek van België mogelijks verwickeld zijn geraakt in de wapenhandel, die dankzij de producten die ter plekke worden gestolen, kan floreren. Daarover is er dringend een debat nodig, zodat we met zekerheid kunnen handelen.

Mijnheer de voorzitter, ik kom tot mijn laatste punt.

Ik heb me bij toeval enkele weken geleden over het reeds genoemde wetsvoorstel van collega Van der Maelen gebogen. Nadat dit wetsvoorstel goedgekeurd werd in de commissie, werd het voorgelegd aan professoren. Ik vind dat een merkwaardige handelwijze, hoewel er altijd innovatie moet mogelijk zijn. Mijn vraag is of wij al nieuws hebben, en zo niet, of wij nieuws mogen verwachten? Misschien kan u al antwoorden?

De voorzitter: Ik kan daar onmiddellijk op antwoorden. Na de bespreking van het wetsvoorstel van de heer Van der Maelen cs. hebben wij in de commissie de beslissing

genomen de vraag te stellen aan de Conferentie van de voorzitters om een rapport te vragen aan twee professoren.

De vraag werd gesteld, en ik kreeg alvast antwoord van professor Denauw. Hij liet weten dat hij wat tijd nodig had, maar na de paasvakantie een antwoord zou geven. Ik neem aan dat wij een dezer dagen van minstens één professor een antwoord zullen krijgen, zodat wij de besprekingen kunnen voortzetten. Ik heb de indruk dat dit wetsvoorstel een nuttig instrument kan zijn. De mate waarin bewezen is dat Belgische bedrijven daadwerkelijk en doelbewust meewerken aan wapenhandel of het financieren ervan, denk ik dat in het kader van de politiek die door deze regering wordt gevoerd, daartegen moet worden opgetreden. Het wetsvoorstel van de heer Van der Maelen is daar goed bruikbaar voor.

Ik vind dat we zelfs een stap verder moeten gaan dan dit wetsvoorstel. Als jong parlements lid maakte ik deel uit van een onderzoekscommissie over de wapenhandel, samen met onze eminente collega Louis Vanvelthoven. In die commissie is de rol van bepaalde regionale luchthavens beschreven geweest. Ik heb de indruk dat de situatie in bepaalde regionale luchthavens sindsdien nog niet veel veranderd is. Wij moeten dus niet alleen de mogelijke rol van Sabena onder de loep nemen, maar ook die van de regionale luchthavens als draaischijven voor wapenhandel in ons land.

Mijnheer de minister, ik ben ervan overtuigd dat u elk initiatief in die richting zal toejuichen.

07.08 Minister **Louis Michel**: Geen commentaar.

De **voorzitter**: Mevrouw Laenens, mag ik opmerken dat uw vragen ingeschreven zijn onder 8bis en 8ter. Een van die vragen hebt u al gesteld. De andere mag u na punt 8 stellen. Ik stel voor dat we de volgorde van de agenda respecteren.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Vraag van de heer Pieter De Crem aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de politieke situatie in Wit-Rusland" (nr. 4411)

08 Question de M. Pieter De Crem au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la situation politique en Biélorussie" (n° 4411)

08.01 **Pieter De Crem** (CVP): Mijnheer de

voorzitter, mijnheer de minister, iedereen in deze commissie kent de politieke problematiek van Wit-Rusland. Na de implosie van het communisme en het einde van de Sovjet-Unie werd Wit-Rusland in 1991 onafhankelijk. Er werd een nieuwe grondwet aanvaard in 1994. Toen werd de heer Lukashenka president van de republiek Wit-Rusland. Door het referendum van 1996, dat wij reeds in het parlement hebben bestudeerd, werden aan de heer Lukashenka vergaande parlementaire bevoegdheden toegekend om de wetgevende en de uitvoerende macht naar zich toe te trekken, maar ook om de rechterlijke macht te centraliseren. Parlementsleden en rechters van het Grondwettelijke Hof worden nu door de president aangeduid, weliswaar op een zeer kwestieuze wijze. De vrijheid van meningsuiting wordt bovendien aan banden gelegd. De fundamentele rechten van de mens worden in Wit-Rusland zwaar geschonden, zoals bijvoorbeeld de werking van vakbonden die alleen nog voor de schijn wordt toegelaten. De oppositiepartijen worden vervolgd.

Wij hebben terzake reeds heel wat vernomen. De Europese Unie heeft terzake ook een aantal initiatieven genomen. Ik verwijs naar wat in 2000 naar voren werd gebracht: de Europese Unie stelde voor dat een politiek bestand zou worden ingesteld met de oppositie, dat er een vrije en gelijke toegang zou zijn van alle politieke groeperingen tot de media, dat er een substantiële hervorming zou zijn van de kieswet of dat er rechtvaardige verkiezingen zouden kunnen komen en dat de rol van het parlement zou worden herzien zodat het reële bevoegdheden kreeg.

Ik wil de minister terzake een aantal vragen stellen. Wat is de houding van België ten opzichte van de politieke toestand in Wit-Rusland? Wat is de persoonlijke appreciatie van onze minister van Buitenlandse Zaken van de toestand in Wit-Rusland? Onderneemt de Belgische regering initiatieven, in het voorgeborchte van het Europees Voorzitterschap, inzake de toestand in Wit-Rusland? Welke initiatieven zouden wij kunnen nemen?

Mijnheer de minister, wilt u de mogelijkheid bekijken om toch wat openingen te laten? Wit-Rusland is op dit moment immers een geïsoleerd land. Het moet mogelijk zijn om de opening die bepaalde collega's in internationale vergaderingen hebben gemaakt, te blijven behouden zodat wij niet met een haard van gedwongen isolationisme worden geconfronteerd tussen het voormalige Oost-Europa en Rusland.

08.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, ik dank het geachte lid voor zijn vraag in verband met Belarus. Sedert de constitutionele ingreep in 1996 namen de Verenigde Staten en de andere Westerse mogendheden afstand van het regime van president Lukashenko. De bilaterale contacten tussen België en Belarus zijn momenteel beperkt tot wat op Europees niveau werd vastgelegd. Zo werden de ministeriële contacten opgeschort sedert de aanneming van de conclusies van de Raad Algemene Zaken van 15 september 1997, die voorzien in de stopzetting van de bilaterale ministeriële contacten die alleen via het EU-voorzitterschap of de trojka kunnen plaatshebben.

De twee laatste verkiezingen – met name de wetgevende verkiezingen van 15 oktober 2000 en de partiële verkiezingen van 18 maart 2001 – gaven aanleiding tot enige kritiek van EU-zijde, meer bepaald wat de inachtneming van de vier door de OESO voorgeschreven vereisten betreft: eerbiediging van de mensenrechten en beëindiging van het klimaat van terreur, toegang van de oppositie tot de staatsmedia, een democratische electorale code en reële macht voor het parlement.

Het is u bekend dat ik zeer begaan ben met de verdediging en eerbiediging van de mensenrechten en de democratische waarden. Onlangs nog betuigde ik mijn steun aan twee EU-acties. Een daarvan behelsde de verdwijning van een aantal oppositieleden in Belarus. In verband met deze verdwijningen verstrekke ik antwoord op een aantal brieven die mij door niet-gouvernementele organisaties werden toegestuurd. Een trojka van regionale directeurs van de EU begaf zich in februari 2001, in het gezelschap van een vertegenwoordiger van mijn departement, naar Minsk om de autoriteiten deel te maken van de bezorgdheid van de EU ten aanzien van de eerbiediging van de mensenrechten en de democratie.

Een tweede initiatief dat mijn volledige steun geniet, houdt verband met de bijzondere aandacht waarmee de EU het verloop van de verkiezingscampagne voor de presidentsverkiezingen, die in 2001 zouden plaatsvinden, volgt. De Europese Unie vraagt de plaatselijke autoriteiten een decreet ongedaan te maken dat op 12 maart 2001 werd afgekondigd en bepaalt dat het democratisch ontwikkelingsproces niet van buiten af mag worden gefinancierd. De EU blijft evenals de lidstaten bezorgd over het gebrek aan objectiviteit waarvan de staatspers blijk geeft. Ook de opsluiting van opposanten na

een manifestatie op 25 maart vindt zij onrustwekkend.

Indien de autoriteiten van Wit-Rusland werk zouden willen maken van een democratiseringsproces, willen België en de EU hun beleid ten aanzien van het land aanpassen. Ik volg de presidentsverkiezingen op de voet en hoop dat de regering van Wit-Rusland de gepaste politieke voorwaarden schept voor vrije en correcte verkiezingen. Dit betekent wel dat de bovengenoemde criteria veel nauwlettender moeten worden ingevuld. Zonder democratische verkiezingen kan van een normalisering van de betrekkingen tussen ons land en Wit-Rusland geen sprake zijn. De naleving van de democratische spelregels moet nauwlettend in het oog worden gehouden, maar men moet ook openstaan voor elk teken van vooruitgang. Ik ben van oordeel dat de dialoog met alle partijen in Wit-Rusland moet blijven bestaan. Een breuk met deze staat is zinloos omdat ze de steun van Rusland geniet en met dit land trouwens een unieoverdrag heeft afgesloten.

De EU blijft de kwestie van de democratie in Wit-Rusland bij Rusland ter sprake brengen. Het lijkt er echter op dat Rusland minder invloed op het land heeft dan gedacht.

08.03 **Pieter De Crem** (CVP): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat wij, zeker in het voorgeborchte van het Europese voorzitterschap, een gematigde houding tegenover Wit-Rusland moeten aannemen. Het is een land dat niet, zoals de voormalige staten van het GOS, kan bogen op natuurlijke rijkdommen of strategisch belang.

Ik denk dat wij voor de zekerheid tussen het voormalige Oost-Europa en West-Europa, belang hebben aan een standaardisering van de verhoudingen met het huidige Oost-Europa. Ik juich dan ook de pogingen van onze collega's in de internationale vergaderingen toe om Wit-Rusland uit het isolement te halen. Ik hoop dat wij met de Europese Unie omwille van de stabiliteit – al is dat misschien een opportuiniteitsreden – met Wit-Rusland een nieuwe verhouding kunnen aangaan. Ik reken daarvoor op de inspanningen tijdens het Europese voorzitterschap.

08.04 **Jean-Pol Henry** (PS): Monsieur le président, je trouve que la question de M. De Crem est assez pertinente et intéressante.

En effet, c'est peut-être la première fois qu'une question est posée au sujet de la Biélorussie ou

Wit-Rusland, pays que beaucoup de nos concitoyens imaginent faisant encore partie de la Russie, tant il est méconnu. Il me paraît intéressant que notre commission, en temps opportun, discute de la stratégie à observer vis-à-vis des anciens pays membres de l'Union soviétique.

Parlant de la Biélorussie, il me paraît normal de discuter de nos relations avec l'Azerbaïdjan ou l'Ukraine, où la situation est parfois tout aussi préoccupante. Le hasard de la vie a fait que nous avons eu des contacts avec les dirigeants de ce pays parce que beaucoup d'enfants de Tchernobyl viennent chez nous, en Flandre comme en Wallonie ou à Bruxelles, en provenance de Biélorussie; d'ailleurs le meilleur joueur belge de tennis de table, Samsonov, qui joue à La Villette de Charleroi, est d'origine biélorusse.

Pour appréhender la situation dans ce pays, il convient de bien se rendre compte qu'il est le dernier pays situé encore entre la frontière de l'OTAN et la Russie. Cet emplacement engendre une situation tout à fait particulière. Que la transition d'un régime étatique et communiste vers un régime démocratique ne soit pas toujours facile à réaliser, surtout dans ce pays dont la situation économique dépend fortement de la Russie, c'est évident. Malgré cela, nos contacts avec ce pays montrent que toute la jeunesse, tout le peuple sont résolument tournés vers l'Europe.

Personnellement, je plaide pour éviter un isolement ou un boycott de ce pays, sur le plan économique comme sur le plan politique, et pour ne pas suivre les donneurs de leçon qui, politiquement, plaident pour l'isolement mais une fois sur place, économiquement parlant - que ce soient les Allemands, les Américains, les Italiens ou les Autrichiens -, se retrouvent en investisseurs. Notre politique devrait consister en une politique d'ouverture, d'encadrement de manière à entretenir des contacts, à éviter l'isolement de ce pays tout en continuant à plaider pour les valeurs qui sont les nôtres, c'est-à-dire des valeurs démocratiques.

08.05 **Louis Michel**, ministre: Monsieur le président, je suis parfaitement d'accord avec ce qui vient d'être dit: il nous faut respecter nos engagements au niveau européen et, en même temps, éviter de pratiquer une politique d'isolement. Cela ne vaut d'ailleurs pas uniquement pour la Biélorussie, mais également pour d'autres pays, notamment dans cette région.

Je reste donc parfaitement ouvert sur cette

question.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 **Mondelinge vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het plan voor wederopbouw en rehabilitatie van Congo" (nr. 4418)**

09 **Question orale de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le plan pour la reconstruction et la réhabilitation du Congo" (n° 4418)**

09.01 **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, België heeft Congo, in de streek van de Grote Meren, opnieuw op de politieke wereldkaart geplaatst. Dat is niet alleen een grote verdienste maar ook een grote verantwoordelijkheid.

Op dit ogenblik is elke ontwikkeling van en voor de bevolking van Congo uitgesloten. Hoewel er de voorbije week veel positieve signalen werden uitgezonden, is er nog steeds geen democratische legitimatie van het huidige regime.

Volgens mij kan men alleen maar spreken van het ondersteunen van het proces op weg naar vrede, op weg naar respect van alle basisrechten en van democratie.

In dit kader moet het ambitieus plan worden geplaatst voor de wederopbouw en de rehabilitatie van Congo, dat sedert enkele maanden wordt voorbereid door onze speciale gezant, Reginald Moreels.

Sinds kort stellen wij eveneens vast dat Etienne Davignon en Fons Verplaetse hun diensten ter beschikking van de wederopbouw hebben gesteld, althans volgens de pers.

In de beleidsnota Buitenlands Beleid wordt gepleit voor een geïntegreerd buitenlands beleid. Er wordt ook gesteld dat er steeds zorg moet worden gedragen voor de aansluiting bij Afrikaanse processen en actoren. Voorts wordt er verwezen naar een zogenaamd tweefasenbeleid.

Dit noopt mij tot het stellen van volgende vragen ter verduidelijking van het plan van de wederopbouw.

Ten eerste, wat is de precieze stand van zaken wat betreft de opmaak van het plan? Wie is effectief betrokken bij de opmaak ervan en op

welke manier gebeurt dit? Ik zal enkele namen noemen, maar deze lijst is niet beperkend: de Belgische Ontwikkelingssamenwerking, de Europese Unie, de verschillende VN-organen, de huidige Congolese regering, de Congolese civiele samenleving en heel specifiek de Afrika-deskundigen in België, vooral deze van Afrikaanse herkomst; dat was een van de conclusies van het Egmont-overleg van februari 2001; tot op heden heb ik er nog geen zicht op of er al dan niet gebruik wordt gemaakt van die deskundigheid.

Naast de voorstellen, zijn er ook budgetten en mogelijke financieringsbronnen vermeld? Welk belang hecht dit plan aan conflictbeheersing en vredesopbouw?

Wij vernamen dat dit plan zou worden voorgesteld op 30 juni in Kinshasa. In welke mate kan de opmaak ervan rijmen met de noodzaak van de intercongolese dialoog, vooral wat de timing betreft? Als er eerst resultaten moeten zijn van de intercongolese dialoog alvorens het plan kan worden uitgevoerd, dan heb ik vragen omtrent de timing.

Voorts had ik graag geweten of de heren Davignon en Verplaetse een mandaat hebben. Zo ja, welk? Wie heeft hen gemandateerd? Werken betrokken in overleg met de heer Moreels of vervullen zij hun opdracht los van het plan waarvan sprake?

Ten slotte had ik graag geweten op welke manier en wanneer het parlement in de gelegenheid zal worden gesteld om dit plan ten gronde met u, mijnheer de minister, en met alle betrokkenen, minstens met de eindverantwoordelijken - te bespreken?

09.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, voormalig staatssecretaris Moreels werd bij koninklijk besluit belast met een humanitaire missie in Centraal-Afrika en met de opstelling van een rapport over de rehabilitatie en de wederopbouw van Congo, Rwanda en Burundi. Dokter Moreels is eveneens belast met de problematiek van de wapens en kindsoldaten.

De missie van dokter Moreels is aan de gang. Hij heeft Congo, Rwanda en Burundi reeds aangedaan en daarna had hij contact met de regering van Kinshasa en met de belangrijkste bewegingen die een deel van het Congolees territorium controleren, namelijk MLC, Jean-Pierre Bemba en RCD Goma.

Dokter Moreels zet zijn contacten met

internationale financiële instellingen in Washington en met de UNO voort. Onlangs werd hij ontvangen door de secretaris-generaal. Zijn taak is van humanitaire aard en bestaat er niet in een politieke oplossing te zoeken voor het conflict noch voor het politieke crisisbeheer.

Dokter Moreels heeft op een persconferentie van 6 april het ontwerp van het rapport dat hij in opdracht van de regering moet voorbereiden uiteengezet. Dit rapport vormt één van de elementen die in rekening moeten worden genomen in het kader van de actie van het Belgisch voorzitterschap van de EU in Centraal-Afrika. In deze fase is het voorbarig vooruit te lopen op de conclusies van een rapport dat nog wordt opgesteld door dokter Moreels. Het is evenwel duidelijk dat de verwezenlijking van een concreet programma en meer bepaald de uitvoeringsperspectieven zullen afhangen van de vooruitgang die geboekt zal zijn bij de uitvoering van het akkoord van Lusaka en het herstellen van de vrede.

Het vraagstuk van de budgetten en de wijze van tenuitvoerlegging zal vanzelfsprekend besproken moeten worden met onze partners van de bevoegde instellingen van de EU, de UNO en de internationale financiële instellingen. Er is zeker geen sprake van dat België, dat reeds een groot deel van de humanitaire steun aan Congo draagt, alleen de verantwoordelijkheid op zich moet nemen voor de wederopbouw en de rehabilitatie.

Het is duidelijk dat de operationele conclusies van het rapport-Moreels eveneens geïntegreerd dienen te worden in het kader van het algemene samenwerkingsbeleid dat België ten aanzien van Congo voert. Ten slotte wil men natuurlijk niet de plaats innemen van de regering noch van de structuren van de burgermaatschappij van Congo. Men wil integendeel door een gezamenlijke internationale inspanning meewerken aan het reactiveren van deze structuren zodat zij zelf kunnen zorgen voor de rehabilitatie van het land.

De opdrachten waarmee de heren Verplaetse en Davignon belast zijn bestaan erin de Congolese autoriteiten te helpen bij hun contacten met de internationale financiële autoriteiten alsook met de economische kringen die genoodzaakt zullen zijn een bijdrage te leveren aan de investeringen die nodig zijn voor de economische heropleving van het land als de omstandigheden het toelaten.

09.03 **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, ik heb een aantal intenties gehoord en een aantal antwoorden op mijn

vragen. Andere antwoorden heb ik echter nog niet gekregen. De pers heeft de gelegenheid gehad om met de heer Moreels over zijn plan te discussiëren en ik hoop dat wij die gelegenheid ook in het parlement zullen krijgen.

De heren Davignon en Verplaetse gaan de Congolese regering helpen. Doen zij dat op vraag van de Congolese regering, of gebeurt dit in een of andere vorm van mandaat?

09.04 Louis Michel, ministre: J'ai déjà eu l'occasion de le préciser.

M. Verplaetse a été désigné par le ministre des Finances, M. Reynders, parce qu'il connaît très bien le gouverneur de la banque centrale congolaise, M. Matangu, et que ce dernier estimait que c'était un appui et une aide intéressante dans ses contacts avec les institutions internationales notamment pour tout ce qui concerne la problématique de la dette, problématique que je considère comme importante. Cela permettait de progresser sur ce thème.

M. Davignon a rencontré le président Joseph Kabila lors de sa visite en Belgique. M. Davignon a donc reçu comme mandat - gratuitement, je le précise - et accepté d'organiser un certain nombre de rencontres avec les autorités congolaises pour déterminer les conditions nécessaires afin de créer un nouveau climat d'investissement au Congo. Sa fonction est avant tout de conseiller les autorités congolaises sur ce que les investisseurs potentiels attendent comme sécurité juridique notamment au niveau du Congo. Ce n'est plus ni moins que cela. Il a toute ma confiance pour réaliser ce genre de travail.

09.05 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Op welke manier wordt er gebruik gemaakt van de Afrikaanse deskundigheid hier in België, vooral de deskundigheid van Afrikaanse oorsprong?

09.06 Louis Michel, ministre: M. Verplaetse et M. Davignon sont déjà deux experts que nous utilisons.

09.07 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Ja, maar quid met deskundigen van Afrikaanse oorsprong?

09.08 Louis Michel, ministre: Ce sont des gens qui connaissent parfaitement les problèmes économiques et financiers africains.

Pour le reste, je prends très souvent l'avis de certains professeurs d'université et de

personnalités qui font partie de la communauté d'expertise africaine. Ces gens-là seront consultés de manière officielle le moment venu. Je ne les oublie pas. Mais je ne peux avancer plus vite que le plan ne le permet. Pour le moment, nous sommes dans une phase investigation et d'élaboration d'un programme potentiellement possible. Nous verrons par la suite ce que nous pouvons faire.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.20 uur.
La réunion publique de commission est levée à 16.20 heures.*

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU ANALYTIQUE

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

dinsdag

mardi

17-04-2001

17-04-2001

14:30 uur

14:30 heures

INHOUD

Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de aankoop van simulatieapparatuur door de Belgische luchtmacht" (nr. 4207)

Sprekers: **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de vrijheid van meningsuiting in Turkije" (nr. 4226)

Sprekers: **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Vraag van de heer Ludwig Vandenhove tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de regionalisering van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH)" (nr. 4299)

Sprekers: **Ludwig Vandenhove, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Vraag van mevrouw Claudine Drion tot de minister van Buitenlandse betrekkingen over "zijn reis in Chili" (nr. 4381)

Sprekers: **Claudine Drion, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Mondelinge vraag van mevrouw Fientje Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de deelname van België aan "twinning"-projecten met kandidaat-lidstaten van de Europese Unie" (nr. 4305)

Sprekers: **Fientje Moerman, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Vraag van de heer Gerolf Annemans tot de vice-eerste minister en de minister van Buitenlandse Zaken over "het taalgebruik van de ambassades te Brussel" (nr. 4387)

Sprekers: **Gerolf Annemans**, voorzitter van de VLAAMS BLOK-fractie, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Vraag van de heer Ferdy Willems tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "recente rapporten over Centraal-Afrika" (nr. 4390)

Vraag van mevr. Leen Laenens tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over het VN-rapport over de financiering van de oorlog

SOMMAIRE

Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'acquisition d'un simulateur par la Force aérienne belge" (n° 4207)

Orateurs: **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la liberté d'expression en Turquie" (n° 4226)

Orateurs: **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question de M. Ludwig Vandenhove au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la régionalisation de l'Office belge du Commerce extérieur (OBCE)" (n° 4299)

Orateurs: **Ludwig Vandenhove, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question de Mme Claudine Drion au ministre des Affaires étrangères sur "son voyage au Chili" (n° 4381)

Orateurs: **Claudine Drion, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question orale de Mme Fientje Moerman au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la participation de la Belgique aux projets de jumelage avec des pays candidats à l'adhésion à l'Union européenne" (n° 4305)

Orateurs: **Fientje Moerman, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question de M. Gerolf Annemans au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "emploi des langues dans les ambassades installées à Bruxelles" (n° 4387)

Orateurs: **Gerolf Annemans**, président du groupe VLAAMS BLOK, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires Etrangères sur "des rapports récents concernant l'Afrique centrale" (n° 4390)

Question de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le rapport de l'ONU sur le financement de la guerre

in Congo (nr. 4419)

Sprekers: **Ferdy Willems, Leen Laenens, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken , **Dirk Van der Maelen**, voorzitter van de SP-fractie, **Francis Van den Eynde**

au Congo (n° 4419)

Orateurs: **Ferdy Willems, Leen Laenens, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères , **Dirk Van der Maelen**, président du groupe SP , **Francis Van den Eynde**

Vraag van de heer Pieter De Crem tot de vice-premier en minister van Buitenlandse Zaken over "de politieke situatie in Wit-Rusland" (nr. 4411)

Sprekers: **Pieter De Crem, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken , **Jean-Pol Henry**

Question de M. Pieter De Crem au vice-premier et ministre des Affaires Etrangères sur "la situation politique en Biélorussie" (n° 4411)

Orateurs: **Pieter De Crem, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères , **Jean-Pol Henry**

Mondelinge vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het Plan voor wederopbouw en rehabilitatie van Congo" (nr. 4418)

Sprekers: **Leen Laenens, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Question orale de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le Plan pour la reconstruction et la réhabilitation du Congo" (n° 4418)

Orateurs: **Leen Laenens, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

van

DINSDAG 17 APRIL 2001

14:30 uur

COMMISSION DES RELATIONS EXTERIEURES

du

MARDI 17 AVRIL 2001

14:30 heures

De vergadering wordt geopend om 14.45 uur door de heer Erik Derycke, voorzitter.

La séance est ouverte à 14.45 heures par M. Erik Derycke, président.

01 Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de aankoop van simulatieapparatuur door de Belgische luchtmacht " (nr. 4207)

01 Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'acquisition d'un simulateur par la Force aérienne belge" (n° 4207)

01.01 Ferdy Willems (VU&ID): Ik stelde over deze kwestie al vele vragen, maar kreeg nog altijd geen antwoord. De toestand in Israël escaleert. Wij mogen Israël dan ook niet " versterken" door wapenaankopen.

01.01 Ferdy Willems (VU&ID): J'ai déjà posé de nombreuses questions sur ce thème, sans jamais obtenir de réponse. La situation en Israël dégénère, ce qui ne résoudra rien. Nous ne pouvons donc pas renforcer la position d'Israël en achetant des armes.

Dit is een ethisch dossier. Ik heb in Palestina vernomen dat men er blij is met uw standpunten. Het aankopen van wapens in Israël is met die standpunten tegenstrijdig en is zelfs cynisch. Meent de regering het met haar ethische standpunten? Hoewel de contracten al zijn getekend, moeten wij Israël toch een duidelijk signaal geven.

Il s'agit d'une question éthique. En Palestine, j'ai pu constater que vos points de vue étaient accueillis avec satisfaction. L'achat d'armes à Israël est contradictoire avec ces propos et témoigne même de cynisme. Toutes ces paroles étaient-elles vides de sens ? Bien que ces contrats aient déjà été signés, il faut adresser un signal clair à l'Etat d'Israël.

01.02 Minister **Louis Michel** (Nederlands) : Het betreft een opdracht aan de Duitse maatschappij BGT die deze uitrusting in Europa onder licentie produceert. Deze invoer gaat niet in tegen de belangen van ons buitenlands beleid, de wet of ons beleid inzake wapenuitvoer of –transfer. De wet van 5 augustus 1991 is niet van toepassing op de invoer. Het invraagstellen van die invoer zou niet beantwoorden aan onze zorg om de wapenuitvoer beter te controleren. De beslissing houdt rekening met onze noden inzake landsverdediging. Ik heb al meermaals uitvoervergunningen geweigerd ten aanzien van Israël. Indien mogelijk geef ik dus wél een signaal aan Israël. Dit dossier liet dat echter niet toe.

01.02 **Louis Michel** , ministre (en néerlandais) : Il s'agit d'une commande passée auprès de l'entreprise allemande BGT qui produit sous licence cet équipement en Europe. Cette importation n'est ni contraire aux intérêts de notre politique étrangère, ni à la loi, ni à notre politique d'exportation ou de transfert d'armes. La loi du 5 août 1991 ne s'applique pas aux importations. La remise en question de cette importation ne répondrait pas à notre souci d'améliorer le contrôle des exportations d'armes. La décision tient compte de nos besoins en matière de défense nationale. A plusieurs reprises, j'ai refusé des permis d'exportations vers Israël. Je lance un signal à cet Etat lorsqu'il est possible de le faire. Mais ce dossier ne s'y prêtait pas.

01.03 Ferdy Willems (VU&ID): Louter technisch-juridisch klopt dit antwoord. Daarom precies moet de wet gewijzigd worden. Vandaar ons wetsvoorstel. De wapenlevering waarvan sprake steunt echter wie slachtoffers maakt. Dat is een moreel probleem.

Het incident is gesloten.

02 Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de vrijheid van meningsuiting in Turkije" (nr. 4226)

02.01 Ferdy Willems (VU&ID): Het Hof van de Staatsveiligheid van Istanbul heeft klacht ingediend tegen twee literaire werken van Mehmed Uzun. Tegen hem en zijn Turkse uitgever wordt de zwaarste straf geëist, wat zeer uitzonderlijk is. Politiek protest lijkt dus op zijn plaats.

Is de Turkse wetgeving inzake vrije meningsuiting conform de internationale rechtsnormen? Is hier sprake van schending van de rechten van de Koerden op een eigen taal en cultuur? Speelt dit element voor de toetreding van Turkije tot de Europese Unie?

02.02 Minister Louis Michel (Nederlands): De Zweedse schrijver van Koerdische oorsprong Uzun kwam op 5 april ontslag van rechtsvervolging en het verbod op de verkoop en verspreiding van zijn werken werd opgeheven. Het Zweeds EU-voorzitterschap had reeds stappen ondernomen. Deze uitspraak draagt bij tot het democratiseringsproces dat het *partnership* voor de toetreding tot de EU met zich brengt.

Zolang Turkije niet voldoet aan de criteria van Kopenhagen maakt het geen kans om tot de EU toe treden.

02.03 Ferdy Willems (VU&ID): Vakantieomstandigheden hebben mij verhinderd een recente stand van zaken op te maken. Ik ben zeer verheugd over de goede afloop en over het antwoord van de minister.

Het incident is gesloten.

03 Vraag van de heer Ludwig Vandenhove tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de regionalisering van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH)

01.03 Ferdy Willems (VU&ID): Sur un plan strictement juridique, votre réponse est correcte. C'est précisément pour cette raison qu'il convient de changer la loi et que nous avons déposé une proposition de loi à cet effet. La Belgique apporte son soutien à un Etat dont la politique fait des victimes. Voilà qui constitue un problème moral.

L'incident est clos.

02 Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la liberté d'expression en Turquie" (n° 4226)

02.01 Ferdy Willems (VU&ID): La cour de la sûreté de l'Etat d'Istanbul a porté plainte contre deux ouvrages littéraires de Mehmed Uzun et - fait exceptionnel - requis à son encontre ainsi qu'à l'encontre de son éditeur la peine la plus sévère. Sur le plan politique, il s'impose que notre pays proteste contre cette décision.

La législation turque en matière de liberté d'expression est-elle conforme aux normes juridiques internationales? Le droit du peuple kurde à une langue et une culture propres n'est-il pas violé en l'espèce? Cet élément sera-t-il pris en considération dans le cadre de l'adhésion éventuelle de la Turquie à l'Union européenne?

02.02 Louis Michel, ministre (en néerlandais): Les poursuites engagées à l'encontre de l'écrivain suédois d'origine kurde, M. Uzun, ainsi que l'interdiction de vente et de diffusion dont son œuvre fait l'objet ont été levées le 5 avril dernier. Des démarches avaient déjà été entreprises en ce sens par la présidence suédoise de l'UE. La décision des autorités turques contribue au processus de démocratisation qu'implique le partenariat pour l'adhésion à l'UE.

Tant que la Turquie ne satisfera pas aux critères de Copenhague, ses chances d'adhérer à l'UE seront inexistantes.

02.03 Ferdy Willems (VU&ID): Je n'ai pas pu suivre cette évolution récente en raison des vacances. Je me félicite tout particulièrement du bon résultat et de la réponse du ministre.

L'incident est clos.

03 Question de M. Ludwig Vandenhove au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la régionalisation de l'Office belge du Commerce extérieur (OBCE)" (n° 4299)

(nr. 4299)

03.01 Ludwig Vandenhove (SP): De regering besliste, na overleg met de gewest- en gemeenschapsregeringen, om de BDBH te federaliseren en op federaal niveau te vervangen door een Agentschap dat door de gewesten en gemeenschappen wordt beheerd en gecontroleerd. Volgens een reeds afgesloten principeakkoord zal het nieuwe Agentschap slechts 50 personeelsleden tellen; er zullen 130 jobs worden overgeheveld naar de gewesten en gemeenschappen. Die overheveling moet via KB worden geregeld en op 31 december effectief zijn. Wat is de timing voor dit KB? Voorziet de minister kortelings in een informatieronde voor de ambtenaren? Hoe zullen de 130 geselecteerd worden? Wat gebeurt er met de tijdelijken?

03.02 Minister Louis Michel (Nederlands): Het Hermes-akkoord en de Lambermont-bis-akkoorden bevatten de regionalisering van de afzetmarkten en de omvorming van de BDBH tot een Agentschap. Volgens het samenwerkingsakkoord bestaat de raad van bestuur van dit Agentschap uit 16 vertegenwoordigers. De drie gewesten duiden elk twee leden rechtstreeks aan en twee op voorstel van de economische actoren. Ook de federale overheid zendt twee afgevaardigden namens de federale financiële instellingen en twee op voordracht van de economische actoren. Er is een privé-publieke en taalkundige prioriteit. Het personeelsbestand wordt beperkt tot 50 personen. De andere personeelsleden worden overgeheveld. Vooreerst moeten de bijzondere wetten en het samenwerkingsakkoord worden goedgekeurd. Wij zullen ons inzetten voor een overheveling in de beste omstandigheden. De staatssecretaris heeft op 19 maart afgesproken met het personeel en de raad van bestuur. Er zullen nog meer informatievergaderingen volgen.

03.03 Ludwig Vandenhove (SP): Ik dank de minister voor dit antwoord en hoop dat het personeel voortdurend op de hoogte zal gehouden worden.

Het incident wordt gesloten.

04 Vraag van mevrouw Claudine Drion tot de minister van Buitenlandse betrekkingen over "zijn reis in Chili" (nr. 4381)

04.01 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Tijdens uw bezoek aan Chili vorige maand bent u op de zetel van de Vereniging van de gezinnen van

03.01 Ludwig Vandenhove (SP): Après concertation avec les gouvernements des Régions et des Communautés, le gouvernement a décidé de procéder à la fédéralisation de l'OBCE et de le remplacer par une agence gérée et contrôlée par les Régions et les Communautés. L'accord de principe qui a été conclu prévoit que le personnel de l'Agence ne comptera que 50 personnes et que 130 emplois seront transférés aux Régions et aux Communautés. Ce transfert doit être réglé par arrêté royal et devra être effectif au 31 décembre. Quel calendrier est prévu pour l'arrêté royal concerné? Le ministre prévoit-il d'organiser sous peu une session d'information à l'intention des fonctionnaires? Comment seront sélectionnées les 130 personnes? Qu'advient-il des intérimaires?

03.02 Louis Michel, ministre (en néerlandais): L'accord Hermès et les accords du Lambermont-bis prévoient la régionalisation des débouchés et la transformation de l'OBCE en une Agence. Aux termes de l'accord de coopération, le conseil d'administration de l'Agence sera composé de 16 représentants. Les trois Régions désigneront chacune directement deux délégués tandis que deux autres délégués seront désignés sur la proposition des responsables économiques. Les pouvoirs publics fédéraux enverront également deux délégués au nom des institutions financières et deux délégués proposés par les responsables économiques. Il y aura un équilibre entre le privé et le public de même qu'en matière linguistique. Les effectifs seront limités à 50 personnes. Les autres membres du personnel seront transférés mais au préalable, il faudra adopter les lois spéciales et l'accord de coopération. Nous nous efforcerons de réaliser les transferts dans les meilleures conditions possibles. Le 19 mars dernier, le secrétaire d'Etat s'est déjà entretenu avec le personnel et les membres du conseil d'administration. D'autres réunions d'information suivront.

03.03 Ludwig Vandenhove (SP): Je remercie le ministre pour cette réponse et j'espère que le personnel sera informé en permanence.

L'incident est clos.

04 Question de Mme Claudine Drion au ministre des Affaires étrangères sur "son voyage au Chili" (n° 4381)

04.01 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Lors de votre visite du mois dernier au Chili, au cours de laquelle vous avez été reçu au siège de

verdwenen gedetineerden in Santiago ontvangen waar u een ereteken kreeg als erkenning voor de Belgische stellingname in de zaak Pinochet. Bij deze gelegenheid herhaalde u dat u zich verder zou inzetten opdat recht zou geschieden.

Heeft u dit ook bij de Chileense overheid aangekaart? Welke maatregelen overweegt u om de daad bij het woord te voegen vermits de regering, het leger, de kerk en de vrienden van oud-dictator Pinochet alles in het werk stellen om de vrijlating van Pinochet wegens medische redenen te verkrijgen?

De inhoud van het verslag van de medische deskundigen werd gewijzigd. Een verwerpelijke campagne tegen een hoog magistraat van het opperste gerechtshof als gevolg waarvan de tegen militairen uitgesproken vonnissen werden herzien, zal waarschijnlijk tot diens afzetting leiden. Een even verwerpelijke campagne tegen de voorzitter van de Defensieraad van de Staat, die zich burgerlijke partij in de zaak Pinochet stelde, had tot gevolg dat zij uiteindelijk zelf vóór een medische afhandeling van de zaak pleitte.

Daarnaast heeft het beroepshof van Santiago de ernst van de feiten ten laste van Pinochet afgezwakt en heeft het de samenstelling van het strafgerecht dat zich over de mogelijke vrijspraak van Pinochet om medische redenen moet uitspreken, volledig gewijzigd.

Ten slotte heeft rechter Guzman op grond van het advies van de persoonlijke artsen van Pinochet de procedure van persoonsbeschrijving uitgesteld, een demarche die normaliter moet gebeuren zodra de aanklacht gestart is.

Het één en ander gebeurt in een context waarin de regering, het leger, de gerechtelijke macht en de kerkelijke overheid de rechters voortdurend onder druk zetten.

De ouders van de slachtoffers vrezen dat geen nieuwe zaken kunnen worden geopend, dat de hangende zaken worden gesloten en dat wordt verklaard dat de verdwenen personen als overleden worden beschouwd.

In veel Zuid-Amerikaanse landen blijven de ouders van verdwenen personen voor waarheid en gerechtigheid vechten. De structurele straffeloosheid is één van de voornaamste hinderpalen die het herstel van de democratie in Zuid-Amerika in de weg staan. Welke conclusies trekt u daaruit voor de Belgische bijdrage aan de bestrijding van de straffeloosheid in andere Zuid-Amerikaanse landen zoals Argentinië?

04.02 Minister **Louis Michel** (*Frans*): Ik heb de gelegenheid gehad om een onderhoud te hebben met president Lagos en met de minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Alvér. Met

l'Association des familles de détenus disparus à Santiago, qui vous a remis une décoration en reconnaissance de la position de la Belgique dans l'affaire Pinochet, vous avez renouvelé votre engagement pour que justice soit faite.

Avez-vous évoqué cet aspect des choses devant les autorités chiliennes? Quelles mesures comptez-vous prendre pour rendre cet engagement effectif sachant que le gouvernement, l'armée, l'église et les amis de l'ancien dictateur font tout pour obtenir une issue médicale à cette affaire.

Le contenu du rapport des experts médicaux a été modifié, une sordide campagne contre un haut magistrat de la Cour suprême, qui a permis la réouverture des jugements contre les militaires, laisse prévoir la destitution de celui-ci, une tout aussi sordide campagne contre la présidente du Conseil de défense de l'État – partie civile dans la plainte contre Pinochet – a eu pour résultat que cette dernière s'est déclarée favorable à une issue médicale.

Par ailleurs, la Cour d'appel de Santiago a diminué la gravité des délits pour lesquels Pinochet est poursuivi et a procédé à une totale modification de la Cour pénale qui devra se prononcer sur l'acquiescement, ou non, de Pinochet pour des raisons de santé.

Enfin, le juge Guzman, sur base de l'avis des médecins personnels de Pinochet, a postposé la procédure de prise de signalement de celui-ci, démarche qui doit normalement être réalisée dès le début d'une inculpation.

Tout ceci au milieu d'un contexte où autorités gouvernementales, militaires, judiciaires et ecclésiastiques ne cessent de faire pression sur les juges.

Les parents des victimes craignent qu'aucune autre affaire nouvelle ne puisse être ouverte, que l'on clôture les affaires et que l'on déclare la mort présumée des disparus.

Comment analysez-vous la situation actuelle au Chili? Aujourd'hui, dans beaucoup de pays latino-américains, les parents des disparus continuent à lutter pour l'établissement de la vérité et pour la justice. L'impunité structurelle est un des principaux obstacles qui bloque le rétablissement de la démocratie en Amérique latine. Quelles conclusions en tirez-vous pour la contribution de la Belgique à la lutte contre l'impunité dans d'autres pays d'Amérique latine, comme l'Argentine, par exemple?

04.02 **Louis Michel**, ministre (*en français*): J'ai eu l'occasion de m'entretenir avec le président Lagos et la ministre des Affaires étrangères, Mme Alvér. J'ai évoqué l'affaire Pinochet avec le

president Lagos heb ik inderdaad de zaak Pinochet besproken. Hij verzekerde mij dat deze zaak op een normale manier zou worden behandeld waarbij ik kon vaststellen dat inspanningen worden gedaan om ervoor te zorgen dat Chili weer een democratisch land wordt.

Het vooruitzicht van de berechting van Pinochet toont aan dat Chili nu democratisch functioneert. De werking van de rechtsstaat wordt niet fundamenteel gedwarsboemd, maar de volledige democratisering van het land zal enige tijd vragen.

Ik wil hieraan toevoegen dat het Chileense kiessysteem de Chileense bevolking heel wat bewegingsruimte ontzegt, zodat elke grondwets hervorming in dit domein onmogelijk is.

Zelfs binnen het leger is er een mentaliteitsverandering aan de gang. De bekentenis van de gepleegde misdaden was heel heilzaam.

Inzake het proces van de voormalige dictator Pinochet heeft de regering alvast verklaard dat het gerecht geen datum wordt opgelegd voor het beëindigen van haar werkzaamheden.

Wat de Belgische klachten betreft, wachten wij nog steeds op een bericht van ontvankelijkheid van het opperste gerechtshof. Inzake de straffeloosheid ben ik ervan overtuigd dat een nationale verzoening onmogelijk is als de schuldigen niet terechtstaan voor hun daden en dat vergiffenis alleen mogelijk is als de schuldige bekendt.

Voorts dient gezegd dat de enige invloedrijke pers financieel afhankelijk is van de economische machthebbers. De bewegingsruimte van de regering is dus beperkt. Ten slotte dient haar dadendrang onderstreept.

Wij moeten president Lagos en zijn ploeg steunen.

04.03 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Welke initiatieven zal België nemen ten aanzien van de andere Latijns-Amerikaanse landen waar straffeloosheid heerst?

04.04 Minister Louis Michel (Frans): België blijft alle initiatieven nemen die het nodig acht, maar beseft dat het spijtig genoeg de wereld niet bestuurt.

04.05 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Wij nemen er akte van.

président Lagos, qui m'a assuré qu'une suite normale sera apportée à celle-ci et j'ai pu apprécier les efforts entrepris pour remettre le Chili sur la voie de la démocratie.

La perspective de voir le général Pinochet traduit devant les tribunaux démontre le fonctionnement démocratique de cet état. Rien n'entrave fondamentalement l'exercice de l'Etat de droit, mais il faut laisser le temps faire son œuvre.

J'ajouterai que le système électoral chilien prive le peuple chilien d'une importante marge de manœuvre, ce qui rend toute réforme constitutionnelle impossible en ce domaine.

Même au sein de l'armée, les mentalités évoluent. L'aveu des crimes commis fut très salubre.

Quant au procès du dictateur Pinochet, il y a, en tout cas, l'assurance de la part du gouvernement de ne pas fixer de date limite à laquelle la justice devrait cesser ses travaux.

En ce qui concerne les plaintes belges, nous sommes toujours en attente d'un avis sur leur recevabilité par la Cour suprême.

A propos de l'impunité, j'ai la conviction qu'il n'y a pas de réconciliation nationale possible si les coupables ne répondent pas de leurs actes, qu'on ne peut pardonner que lorsqu'il y a reconnaissance de la faute par celui qui a blessé.

Il faut dire aussi que la seule presse influente est à la solde du pouvoir économique. La marge de manœuvre du gouvernement est donc réduite et il faut souligner son volontarisme. Nous devons aider le président Lagos et son équipe.

04.03 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV) : Quelles Initiatives compte prendre la Belgique à l'égard des autres pays d'Amérique latine où règne l'impunité?

04.04 Louis Michel , ministre (en français) : La Belgique continuera à prendre toutes les initiatives qu'elle jugera utile de prendre, étant entendu que nous ne sommes pas les maîtres du monde, malheureusement.

04.05 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Nous en prenons bonne note.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Mondelinge vraag van mevrouw Fientje Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de deelname van België aan "twinning"-projecten met kandidaat-lidstaten van de Europese Unie" (nr. 4305)

05 Question orale de Mme Fientje Moerman au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la participation de la Belgique aux projets de jumelage avec des pays candidats à l'adhésion à l'Union européenne" (n° 4305)

05.01 Fientje Moerman (VLD): Op 13 januari 2000 stelde ik de minister vragen over de geringe deelname van België aan de *twinning*-projecten met de kandidaat-lidstaten van de EU. Die projecten zijn een initiatief van de Europese Commissie om deze landen te helpen bij hun *institution building* en hun toetreding tot de Europese Unie.

05.01 Fientje Moerman (VLD): Le 13 janvier 2000, j'interrogeais le ministre à propos de la participation de la Belgique à des projets de jumelage avec des pays candidats à l'adhésion à l'UE. Ces projets ont vu le jour à l'initiative de la Commission européenne soucieuse d'aider les pays concernés dans le processus d'*Institution Building* et la préparation de leur adhésion à l'Union européenne.

In de periode 1998-1999 nam België als partner slechts deel aan twee projecten, met name in Letland en in Roemenië, die geleid werden door Zweden en Frankrijk. Met België vergelijkbare landen participeren veel meer.

Is in deze situatie reeds vooruitgang geboekt? In hoeveel projecten participeert België als projectleider en als partner? Met welke kandidaat-lidstaten? Wil de minister die participatie vergroten?

Au cours de la période 1998-1999, la Belgique n'a participé en tant que partenaire qu'à deux projets développés en Lettonie et en Roumanie et dirigés par la Suède et la France. Des pays dont la situation est comparable à celle de la Belgique participent davantage à cette initiative.

Des progrès ont-ils déjà été réalisés dans ce domaine? A combien de projets la Belgique participe-t-elle en tant que dirigeant de projet et partenaire? Dans quels pays candidats à l'adhésion? Le ministre entend-il renforcer la participation de la Belgique à ces initiatives?

05.02 Minister Louis Michel (Nederlands): Het Phare-programma werd in 1989 in het leven geroepen als basisinstrument voor de financiële en technische samenwerking van de EU met de landen van Midden- en Oost-Europa. In het verlengde van de Agenda 2000 werd beslist het programma toe te spitsen op de voorbereiding van de kandidaat-lidstaten via *institution building* of onderbouwing van de instellingen via investeringssteun.

05.02 Louis Michel, ministre (en néerlandais): Le programme PHARE a été créé en 1989 en tant qu'instrument de base pour la coopération technique et financière de l'UE avec les pays d'Europe centrale et orientale. Dans le prolongement de l'Agenda 2000, il a été décidé de concentrer ce programme sur la préparation des pays candidats à l'adhésion à l'UE par le biais du processus d'*Institutional Building* (ou de construction institutionnelle) et d'aides à l'investissement.

Het *twinning*-mechanisme is de belangrijkste motor van *institution building*. Het gaat uit van samenwerking tussen overheidsbesturen en semi-overheidsorganisaties van kandidaat-lidstaten en van EU-lidstaten, met welomschreven doelstellingen en over een langere periode. De Vlaamse Gemeenschap leidt een project in Hongarije en België is partner in twee projecten, namelijk in Litouwen en in Roemenië.

Le mécanisme de jumelage, qui constitue le moteur principal de l'*Institutional Building*, est fondé sur la coopération entre administrations publiques et organisations semi-publiques des pays candidats à l'adhésion et d'Etats membres de l'Union, dans le cadre d'objectifs clairement définis et sur une période de longue durée. La Communauté flamande dirige un projet en Hongrie et la Belgique est partenaire dans deux projets, l'un en Lituanie, l'autre en Roumanie.

Door technische moeilijkheden zijn de resultaten tot op heden ondermaats gebleven.

En raison de difficultés techniques, les résultats sont restés à ce jour en deçà des espérances.

Alle departementen die deskundigen ter

Tous les départements qui peuvent mettre des

beschikking kunnen stellen, werden gewezen op het belang van *twinning*. Binnenkort treedt een KB in werking dat de financiële voorwaarden voor deskundigen met zending vereenvoudigt en moderniseert. Dit jaar start de *twinning light*-formule, die beperkter is wat betreft duur en opdracht. Hierdoor kan België wellicht intenser deel gaan nemen aan *twinning*.

05.03 Fientje Moerman (VLD): Sinds 1999 kwam er dus maar één project bij, in Hongarije. Ondertussen is er ook een KB dat de werkomstandigheden moet verbeteren.

05.04 Minister Louis Michel (Nederlands): Alles gebeurt op vrijwillige basis. Ik ben er dus niet verantwoordelijk voor dat er zo weinig mensen bereid zijn in deze projecten te stappen.

05.05 Fientje Moerman (VLD): Vaststelling blijft dat vergelijkbare landen veel sterker deelnemen aan *twinning*-projecten. Het is dus logisch dat we ons vragen stellen over de oorzaken daarvan.

05.06 Minister Louis Michel (Nederlands): Ook ik stel dit vast, maar ik kan er niets aan veranderen.

Het incident is gesloten.

06 Vraag van de heer Gerolf Annemans tot de vice-eerste minister en de minister van Buitenlandse Zaken over "het taalgebruik van de ambassades te Brussel" (nr. 4387)

06.01 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): De Nederlandse ambassadeur Van Dongen heeft op de oproep van Vlaams minister-president Dewael aan de buitenlandse ambassades om het Nederlands te gebruiken bij contracten met de Vlamingen, geantwoord dat "Frans een diplomatieke of internationale taal is en Nederlands niet". Gaat de minister ermee akkoord dat buitenlandse ambassades in België uitsluitend Frans en Engels zouden gebruiken om te communiceren met de Nederlandstalige bevolking? Moet de minister van Buitenlandse Zaken niet dringend overleggen met alle ambassadeurs, minstens met die van de EU-landen? Moeten de Vlamingen niet steeds in het Nederlands bediend worden in alle ambassades van Brussel, zoals de minister in *De Morgen* verklaarde? Zal hij initiatieven nemen in die zin.

06.02 Minister Louis Michel (in het Nederlands): Ik wens me niet te mengen in deze polemiek. Het

experts à disposition ont été informés de l'importance du jumelage. Prochainement, un arrêté royal entrera en application, modernisant et améliorant les conditions financières pour les experts envoyés en mission. Cette année sera marquée par le début de la formule du "*twinning light*" dont l'objectif et la durée sont plus limitées. Elle permettra peut-être à la Belgique de participer plus intensément au jumelage.

05.03 Fientje Moerman (VLD): Depuis 1999, il n'y a donc eu qu'un projet supplémentaire en Hongrie. Entre-temps, il y a aussi un arrêté royal qui améliore les conditions de travail.

05.04 Louis Michel, ministre (en néerlandais): Tout se fait sur une base volontaire. Je ne suis pas responsable du petit nombre de personnes prêtes à s'engager dans ces projets.

05.05 Fientje Moerman (VLD): Il est un fait que nous constatons que des pays comparables participent beaucoup plus intensivement aux projets de jumelage. Il est donc logique que nous nous interrogeons sur les causes de cette situation.

05.06 Louis Michel, ministre (en néerlandais): Je le constate aussi mais je ne puis rien y changer.

L'incident est clos.

06 Question de M. Gerolf Annemans au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "emploi des langues dans les ambassades installées à Bruxelles" (n° 4387)

06.01 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): L'ambassadeur néerlandais, M. Van Dongen, a répondu à l'invitation du ministre-président flamand, M. Dewael, qui demandait aux ambassades étrangères d'utiliser le néerlandais dans leurs contacts avec les Flamands, que le français était une langue internationale et diplomatique, ce que le néerlandais n'est pas. Le ministre est-il d'accord pour que les ambassades étrangères utilisent exclusivement le français et l'anglais pour communiquer avec la population néerlandophone? Le ministre des Affaires étrangères ne doit-il pas entamer d'urgence une concertation avec tous les ambassadeurs et en tout cas avec ceux de l'Union européenne? Les Flamands ne doivent-ils pas, comme le ministre l'a déclaré dans *De Morgen*, être reçus en néerlandais dans toutes les ambassades à Bruxelles? Va-t-il prendre des initiatives en ce sens?

06.02 Louis Michel, ministre (en néerlandais): Je ne souhaite pas m'immiscer dans cette polémique.

spreekt vanzelf dat de Nederlandse diplomaten het Nederlands beheersen. Ik heb mij steeds ingezet om onze betrekkingen met Nederland te versterken, hetgeen onze nationale en regionale belangen dient.

Ik stel de inspanningen van de ambassades om te communiceren in een van onze landstalen, die krachtens de Grondwet op voet van gelijkheid staan, op prijs. Zulks is echter niet altijd mogelijk. De inrichting van de ambassadediensten behoort tot de bevoegdheid van het land in kwestie.

06.03 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): De minister neemt een bocht en komt terug op zijn standpunt, vertolkt in *De Morgen*. De minister zegt nu dat de ambassades bevoegd zijn, terwijl hij in *De Morgen* zei er geen enkel probleem mee te hebben dat de ambassades Nederlandstaligen in hun taal zouden helpen.

06.04 Minister Louis Michel (in het Nederlands): Ik kan in dit verband enkel een vraag stellen, geen bevelen geven.

06.05 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Is de minister bereid diplomatieke stappen te ondernemen indien zou blijken dat zich in bepaalde ambassades ernstige mistoestanden voordoen?

06.06 Minister Louis Michel (in het Nederlands): Jawel.

Voorzitter: Pierre Chevalier

Het incident is gesloten.

07 Vraag van de heer Ferdy Willems tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "recente rapporten over Centraal-Afrika" (nr. 4390)

08 Vraag van mevr. Leen Laenens tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over het VN-rapport over de financiering van de oorlog in Congo (nr. 4419)

08.01 Ferdy Willems (VU&ID): Een eerste rapport over Centraal-Afrika komt van de ADIV en werd aan verschillende diensten toegestuurd. Werde het ook aan het Comité-I meegedeeld? Wat werd ermee gedaan door de *Task Force*?

Werde geen inbreuk gepleegd op de wet van 11 december 1998 op de geheimhouding? Werde intern overleg gepleegd? Kunnen de parlementsleden ook

Il est évident que les diplomates néerlandais maîtrisent la langue néerlandaise. Dans l'intérêt de notre pays et de nos régions, je me suis toujours engagé en faveur du renforcement de nos relations avec les Pays-Bas.

J'apprécie les efforts fournis par les ambassades pour communiquer dans l'une de nos langues nationales dont la Constitution proclame l'égalité. Mais un tel effort n'est pas toujours possible. L'organisation des services d'ambassade ressortit à la compétence du pays concerné.

06.03 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Le ministre fait volte-face et revient sur le point de vue qu'il a défendu dans le journal *De Morgen*. Il affirme à présent que les ambassades sont compétentes alors que, dans le journal *De Morgen*, il disait qu'il ne voyait aucun inconvénient à ce que les ambassades aident les néerlandophones dans leur langue.

06.04 Louis Michel, ministre (en néerlandais): A ce propos, je pouvais uniquement formuler une demande et non donner des ordres.

06.05 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Le ministre est-il disposé à prendre des initiatives diplomatiques s'il devait apparaître que de sérieux problèmes se posent dans certaines ambassades?

06.06 Louis Michel, ministre (en néerlandais): Bien entendu.

Présidence : Pierre Chevalier

L'incident est clos.

07 Question de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires Etrangères sur "des rapports récents concernant l'Afrique centrale" (n° 4390)

08 Question de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le rapport de l'ONU sur le financement de la guerre au Congo (n° 4419)

08.01 Ferdy Willems (VU&ID): Un premier rapport sur l'Afrique centrale émane du SGR et a été envoyé à différents services. A-t-il aussi été adressé au Comité R ? Qu'en a fait la Task Force ?

La loi du 11 décembre 1999 relative à la confidentialité n'a-t-elle pas été enfreinte ? Une concertation interne a-t-elle eu lieu ? Les

inzage krijgen van het rapport?

Op de zaak-Forrest zal ik niet ingaan, gelet op de verklaringen die de minister inmiddels aflegde. Het VN-rapport anderzijds is nu vrijgegeven. Volgens de pers betreft het een striemend rapport over plundering van grondstoffen van Congo onder meer door Kagame, Mukeni en Bemba, die zich als echte peetvaders gedragen. Het doel van de handel is de aankoop van wapens. Er zijn verschillende Belgische bedrijven bij de handel betrokken, onder meer Sabena. Sabena ontkent dit en speelt de bal door naar de politici. Er zou daarover briefwisseling zijn gevoerd. Is dit juist?

De VN eist strenge maatregelen.? Wat zal de regering met de rapporten doen en met name met de concrete gegevens? Worden ze doorgespeeld naar Justitie en naar de Vlaamse regering? Ons Afrikabeleid staat of valt met onze reactie op deze rapporten.

08.02 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Het VN-rapport over de illegale uitbreiding van de natuurlijke rijkdommen van Congo en de financiering van de oorlog is verdaagd. Wellicht is het geostrategisch kluwen van de Congolese oorlog daar niet vreemd aan. Uit de bespreking van het rapport zullen conclusies moeten worden getrokken.

Kreeg België al inzage in delen van het rapport? Klopt het dat het werd uitgesteld? Zal België aandringen op de integrale bekendmaking van het rapport?

08.03 Minister Louis Michel (Nederlands): De twee vermelde rapporten mogen niet met elkaar worden verward. Het ene betreft een VN-rapport over het leeghalen van Congo. België heeft meegewerkt aan de opstelling ervan. Het werd onlangs bekendgemaakt en de regering zal er zijn conclusies uit trekken. Indien Belgische ondernemingen erin worden vermeld en in Congo actief zouden zijn, betekent dit niet noodzakelijk een nalatigheid of inbreuk.

Het andere rapport is een uitgelekt rapport van de Algemene Inlichtingendienst van Defensie en betreft uitsluitend de diamanthandel in Angola. Het bevat geen bewijzen, enkel aanduidingen over mogelijke schendingen van VN-sancties. De informatie is enkel bestemd om het openbaar ministerie te helpen.

parlementaires pourront-ils prendre, eux aussi, connaissance de ce rapport ?

Je n'aborderai pas l'affaire Forrest, eu égard aux déclarations que le ministre a faites entre-temps. D'autre part, le rapport des Nations Unies vient d'être rendu public. A en croire la presse, il s'agit d'un rapport dénonçant très vivement le pillage des matières premières du Congo, notamment par Kagamé, Muzeveni et Demba, lesquels se comporteraient comme de vrais parrains de la mafia. Le but du trafic serait d'acheter des armes. Plusieurs entreprises belges, dont la Sabena, seraient impliquées dans ce trafic. La Sabena nie toute implication et renvoie la patate chaude aux responsables politiques. Des courriers auraient été échangés. Est-ce exact ?

Les Nations Unies réclament des mesures sévères. Quel usage le gouvernement fait-il de ces rapports? Qu'en fera-t-il à l'avenir? Et que fera-t-il, en particulier, des données qu'ils contiennent ? Les transmettra-t-il à la justice et au gouvernement flamand ? Ces rapports revêtent en effet une importance cruciale pour notre politique africaine.

08.02 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Le rapport de l'ONU sur l'exploitation illégale des richesses naturelles du Congo et sur le financement de la guerre a été reporté. Peut-être est-ce lié à la confusion géostratégique entraînée par la guerre qui sévit dans ce pays. Il faudra tirer les enseignements de la discussion du rapport.

La Belgique a-t-elle déjà eu l'occasion de consulter certaines parties de ce rapport ? Est-il exact qu'il a été reporté? La Belgique insistera-t-elle pour que l'intégralité du rapport soit publiée ?

08.03 Louis Michel , ministre (en néerlandais) : Il ne faut pas mélanger les deux rapports qui viennent d'être cités. L'un concerne le rapport de l'ONU sur le pillage du Congo. La Belgique a participé à la rédaction de ce rapport qui a récemment été publié. Le gouvernement en tirera ses conclusions. Le fait que des entreprises belges soient citées dans ce rapport et soient actives au Congo ne signifie pas nécessairement qu'une négligence ou une infraction ait été commise.

L'autre rapport est un rapport secret qui a donné lieu à des fuites. Il provient du Service de l'information du ministère de la Défense nationale et concerne uniquement le commerce de diamant en Angola. Il ne contient aucune preuve mais seulement des indications relatives à de possibles infractions aux sanctions établies par l'ONU. Ces informations sont uniquement destinées à aider le ministère public.

België neemt actief deel aan de internationale initiatieven om een internationaal controlesysteem op de diamanthandel in te voeren. België speelt een beslissende rol in het Kimberley-proces dat producerende en invoerlanden, de industrie en NGO's samenbrengt.

België zal einde deze maand de volgende conferentie ter zake verwelkomen, die voor het einde van dit jaar een certificatiesysteem van ruwe diamanten wil invoeren. België beschikt over één van de meest geperfectioneerde controlesystemen. Het is het enige land dat gedetailleerde in- en uitvoerstatistieken publiceert. Er werd een interministeriële werkgroep *task force* voor de diamant opgericht, die informatie uitwisselt en maatregelen neemt tegen onwettige handel. Er werd tevens een speciale dienst binnen het departement opgericht voor coördinatie en follow-up. De VN-deskundigenverslagen erkent de Belgische inspanningen.

Inzake mijn bezoek aan Forrest, wijs ik erop dat ik het normaal vind dat de minister de voornaamste centra van economische activiteit bezocht tijdens zijn reizen. Het zou onbegrijpelijk zijn geweest indien ik een met Belgisch geld gefinancierde activiteit, dat duizenden Congolezen werk kan bieden, had genegeerd. De internationale wet verbiedt onwettige activiteiten enkel op het vlak van het internationaal recht. Dit is geen verbod van economische activiteit. Het zullen vooral privé-investeerders zijn die de economie moeten aantrekken. België heeft geen kennis genomen van het rapport waarnaar mevrouw Laenens verwijst. België is voorstander van een volledige publicatie. Ik wil nu geen opmerkingen maken, bij gebrek aan informatie. Na kennisname zullen regering en Parlement de juiste conclusies kunnen trekken.

(Frans) Indien zou blijken dat bedrijven, zij het geheel wettelijk, meegewerkt hebben aan een beleidsvoering die in strijd is met verbintenissen die wij zijn aangegaan, dan zullen wij dergelijke handelspraktijken uiteraard aan de kaak stellen.

08.04 Ferdy Willems (VU&ID): Wij gaan akkoord met een grondige studie van het rapport, liefst in het Parlement. Het klopt dat niet alle inbreuken strafbaar zijn, sommige zijn wel politiek laakbaar.

Het beperkt rapport ging blijkbaar over Angola. Kwam dit bij het Comité-I terecht? Was er geen inbreuk op de geheimhouding? Krijgt het Parlement

La Belgique participe activement aux initiatives internationales visant à instaurer un système de contrôle international sur le commerce de diamant. La Belgique joue un rôle déterminant dans le processus Kimberley qui rassemble les pays producteurs et importateurs, le monde industriel et les ONG.

A la fin du mois, la Belgique accueillera la prochaine conférence de ce processus, qui vise à instaurer un système de certification des diamants bruts. La Belgique dispose d'un des systèmes de contrôle les plus perfectionnés. C'est le seul pays qui publie des statistiques détaillées d'importation et d'exportation. Un groupe de travail interministériel « Task Force diamant » a été mis en place. Il échange des informations et prend des mesures contre le trafic illégal. Un service spécial a également été créé au sein du département pour assurer la coordination et le suivi. Les rapports des experts des Nations Unies reconnaissent les efforts fournis par la Belgique.

La Belgique n'a pas pris connaissance du rapport. Elle est favorable à une publication intégrale. Je ne veux pas faire de commentaires maintenant car je manque d'informations. Après avoir pris connaissance du rapport, le gouvernement et le Parlement en tireront les conclusions qui s'imposent. Quant à ma visite à M. Forrest, je tiens à souligner qu'il me paraît normal que le ministre visite les principaux centres d'activité économique à l'occasion de ses voyages. Il aurait été incompréhensible que je nie une activité financée par la Belgique et qui offre du travail à des milliers de Congolais. La législation internationale n'interdit les activités illégales qu'aux termes du droit international. Il ne s'agit pas de l'interdiction d'une activité économique. Ce seront surtout les investisseurs privés qui devront dynamiser l'économie.

(En français) : S'il s'avère que des entreprises ont participé, même légalement, à des politiques contraires à des engagements que nous avons pris, il va de soi que nous dénoncerions de tels comportements commerciaux.

08.04 Ferdy Willems (VU&ID): Nous sommes favorables à une étude approfondie du rapport, de préférence au Parlement. Il est exact que toutes les infractions ne sont pas passibles de sanctions mais certaines sont politiquement critiquables.

Le rapport restreint concernait manifestement l'Angola. Est-il parvenu au Comité I ? N'y a-t-il pas eu violation du secret ? Le Parlement recevra-t-il

dit rapport nog?

De opmerkingen van de minister over zijn bezoek aan de heer Forrest, waren overbodig. Zijn vorig antwoord daarover volstond. Wij moeten ons vooral kanten tegen de illegale diamantenhandel, omdat economische motieven aan de basis liggen van de oorlog.

Wij zullen de twee aangekondigde initiatieven verder opvolgen en nagaan of de controlemechanismen voldoende zullen zijn.

08.05 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Ik denk ook dat regering en Parlement de rapporten eerst grondig moeten bestuderen vooraleer conclusies te trekken.

08.06 Dirk Van der Maelen (SP): Ik stel een uitgebreide gedachtewisseling over deze rapporten in deze commissie voor. Het is bekend dat de handelaars in grondstoffen het oorlogsvuur blijven aanwakken. Ik hoop dat het rapport van twee professoren over mijn wetsvoorstel inzake illegale wapenhandel nu snel komt, zodat dit voorstel snel kan worden afgerond.

De aanschaf van wapens wordt gefinancierd door verkoop van grondstoffen. Het is goed te benadrukken dat België een voortrekkersrol inzake diamanthandel speelt. Hoe kunnen we ook optreden voor andere grondstoffen? De VN vraagt nu dit soort handel strafbaar te stellen. Er is zoiets als moreel verantwoord ondernemerschap. De betrokken bedrijven hebben ethisch de plicht uit eigen beweging niet langer mee te werken aan deze handel. Sabena zou nu al zijn medewerking kunnen stoppen, zelfs als het niets onwettigs doet.

08.07 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): De heer Van der Maelen verwijst terecht naar de verantwoordelijkheid van de wapenleveranciers. Daarnaast zijn er echter ook de politieke krachten van de buurlanden die troepen gestationeerd hebben in Congo en de politieke krachten in Congo zelf.

Wellicht is een oplossing dus niet zo eenvoudig. Ik vraag me af of er zich in de schaduw van onze terug-naar-Afrika -politiek geen bedrijven hebben ontwikkeld, die betrokken zijn geraakt bij de diefstal van de plaatselijke rijkdommen. Daarover zou een grondig debat moeten plaatsvinden.

Is er al nieuws over het wetsvoorstel-Van der Maelen, dat, nadat het werd goedgekeurd in commissie, werd voorgelegd aan een aantal

encore ce rapport ?

Les observations du ministre à propos de sa visite à monsieur Forrest étaient superflues. Sa précédente réponse à ce sujet suffisait. Nous devons surtout nous opposer au trafic illégal de diamants parce que des motifs économiques sont à l'origine de la guerre.

Nous suivrons les deux initiatives annoncées et vérifierons que les mécanismes de contrôle seront suffisants.

08.05 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): J'estime, moi aussi, que le gouvernement et le Parlement doivent d'abord étudier en détail les rapports avant de tirer des conclusions.

08.06 Dirk Van der Maelen (SP): Le propose d'organiser un vaste échange de vues sur ces rapports au sein de cette commission. On sait que les négociants de matières premières continuent à stimuler l'option guerrière. J'espère que le rapport des deux professeurs concernant ma proposition de loi relative au trafic illégal d'armes sera disponible rapidement et que cette proposition pourra rapidement aboutir.

L'acquisition d'armes est financée par la vente de matières premières. Il est bon de souligner que la Belgique joue un rôle de pionnier en ce qui concerne le diamant. Comment pouvons-nous également intervenir pour d'autres matières premières ? Les Nations Unies demandent que ce type de trafic soit désormais répréhensible. Il est question d'activités d'entreprise moralement justifiables. Les entreprises concernées ont l'obligation éthique de renoncer de leur propre initiative à participer à ce trafic. La Sabena pourrait d'ores et déjà mettre un terme à sa collaboration, même si elle ne fait rien d'illégal.

08.07 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): M. Van der Maelen évoque à juste titre la responsabilité des marchands d'armes. Il faut par ailleurs également tenir compte des forces politiques des pays voisins qui ont stationné des troupes au Congo, ainsi que des forces politiques au Congo même.

Il ne sera sans doute pas facile de résoudre le problème. Je me demande si, profitant de notre politique de retour en Afrique, certaines entreprises n'ont pas participé au vol des richesses locales. Il conviendrait de consacrer un large débat à cette question.

Qu'en est-il de la proposition de M. Van der Maelen qui, après avoir été adoptée en commission, a été soumise à plusieurs professeurs, ce qui est pour le

professoren, op zich een verwonderlijke gang van zaken? moins surprenant?

De **voorzitter**: De commissie stelde inderdaad, naar aanleiding van het wetsvoorstel van de heer Van der Maelen, de vraag aan de Conferentie van de voorzitters om een rapport te vragen aan twee professoren, inzake dat wetsvoorstel. Professor Denauw vroeg daarvoor tijd tot na het Paasverlof. Ik neem aan dat wij heel vlug de commentaar van minstens één deskundige zullen krijgen.

Indien Belgische bedrijven rechtstreeks of onrechtstreeks deelnemen aan de instandhouding van militaire conflicten via de roof of handel in grondstoffen, dan moeten wij maatregelen nemen.

De rol van de regionale luchthavens – naast de rol van Sabena – kwam ook in vroegere onderzoekscommissies reeds ter sprake.

Het incident is gesloten.

09 Vraag van de heer Pieter De Crem tot de vice-premier en minister van Buitenlandse Zaken over "de politieke situatie in Wit-Rusland" (nr. 4411)

09.01 Pieter De Crem (CVP): In 1991 werd Wit-Rusland onafhankelijk, in 1994 werd een nieuwe grondwet aanvaard en brachten de eerste presidentsverkiezingen Lukashenko aan de macht. Een referendum van 1996 gaf hem verregaande bevoegdheden om de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht te centraliseren. De vrije meningsuiting wordt beknot en de mensenrechten worden geschonden. De EU formuleerde reeds een aantal aanbevelingen ter zake.

Wat is het Belgische standpunt over de politieke toestand in Wit-Rusland? Welke initiatieven heeft België al genomen in dit verband? Welke initiatieven zal het Belgisch EU-voorzitterschap nemen? Wit-Rusland is internationaal reeds geïsoleerd. Wellicht is het aangewezen een aantal openingen te laten om dit isolement niet compleet te maken.

09.02 Minister Louis Michel (Nederlands): Sedert de constitutionele "ingreep" in 1996 namen de VS en de Europese landen afstand van president Lukashenko. Op Europees niveau werden de ministeriële contacten opgeschort sedert 15 september 1997. Contacten kunnen enkel via het EU-voorzitterschap of de *trojka*.

De laatste verkiezingen gaven aanleiding tot hevige

Le **président**: La commission a, en effet, demandé à la Conférence des présidents de charger deux professeurs de rédiger un rapport concernant la proposition de loi de M. Van der Maelen. Le professeur Denauw a demandé à pouvoir déposer son rapport après les vacances de Pâques. Je suppose que nous pourrions disposer rapidement des commentaires d'au moins un des professeurs.

Si des sociétés belges contribuent directement ou indirectement à la prolongation de conflits militaires par le vol ou le trafic de matières premières, nous nous devons de prendre des mesures.

Le rôle des aéroports régionaux, outre celui de la Sabena, a également déjà été abordé par des commissions d'enquête précédentes.

L'incident est clos.

09 Question de M. Pieter De Crem au vice-premier et ministre des Affaires Étrangères sur "la situation politique en Biélorussie" (n° 4411)

09.01 Pieter De Crem (CVP): La Biélorussie a accédé à l'indépendance en 1991. En 1994, le pays a adopté une nouvelle constitution et les premières élections présidentielles ont porté au pouvoir Alexandre Loukachenko. Grâce à un référendum organisé en 1996, il a été investi de larges compétences lui permettant de centraliser les pouvoirs législatif, exécutif et judiciaire. La liberté d'expression est restreinte et les droits de l'homme sont violés.

Quelle est la position belge par rapport à la situation politique en Biélorussie? Quelles initiatives la Belgique a-t-elle déjà prises dans ce cadre? Quelles initiatives la Belgique compte-t-elle prendre dans le cadre de sa présidence de l'UE? La Biélorussie est déjà isolée sur le plan international. Il est probablement opportun de ne pas couper tous les ponts afin d'éviter un isolement total du pays.

09.02 Louis Michel, ministre (en néerlandais): Depuis l'intervention constitutionnelle de 1996, les États-Unis et les pays européens se sont distanciés du président Loukachenko. À l'échelon européen, les contacts ministériels sont suspendus depuis le 15 septembre 1997. Ils ne peuvent être rétablis que par le biais de la présidence européenne ou de la *troïka*.

Les dernières élections ont été vivement critiquées

EU-kritiek op het beleid en oproepen tot eerbiediging van de mensenrechten, het beëindigen van de terreur, de toegang van de oppositie tot de staatsmedia, democratische verkiezingen en reële macht voor het Parlement.

Onlangs betuigde ik mijn steun aan twee EU-acties inzake verdwijning van oppositieleiden in Wit-Rusland. Een *trojka* van regionale EU-directeurs gaf samen met een vertegenwoordiger van mijn departement te Minsk uiting aan de EU-bezorgdheid inzake mensenrechten en democratie.

Een tweede initiatief betreft de presidentsverkiezingen van september 2001. De EU blijft bezorgd over het gebrek aan objectiviteit van de staatspers en de opsluiting van opposanten.

Bij een democratiseringsproces willen België en de EU hun beleid aanpassen. Ik hoop op vrije en correcte verkiezingen. Anderzijds moet men openstaan voor tekenen van vooruitgang. Een breuk met Wit-Rusland is zinloos omdat het land de steun van Rusland geniet. Ondertussen blijven we in Rusland de situatie in Wit-Rusland ter sprake brengen.

09.03 Pieter De Crem (CVP): Ik ben voorstander van een gematigde houding tegenover Wit-Rusland, dat niet kan bogen op natuurlijke rijkdommen of strategisch belang. Om stabiliteitsredenen zou moeten worden geijverd voor een nieuwe verhouding tussen de EU en Rusland. Ik verwacht veel van het EU-voorzitterschap in dat verband.

09.04 Jean-Pol Henry (PS): De vraag van de heer De Crem is relevant, en interessant. Vele landgenoten denken dat Wit-Rusland nog altijd deel uitmaakt van Rusland. Het zou interessant zijn om te discussiëren over de strategie die jegens dat soort landen zou moeten worden gevolgd.

Toevallig hebben wij contacten met mensen in Wit-Rusland, via de opvang van de kinderen van Tsjernobyl of Wit-Russische sportlui. Wit-Rusland is overigens het laatste land dat de NAVO van Rusland scheidt, en de overgang naar een ander regime verloopt er niet altijd even gemakkelijk.

Ik pleit er dan ook voor dat land niet te isoleren. Er moet een beleid van openheid worden gevoerd en gepleit worden voor democratische waarden.

09.05 Minister Louis Michel (Frans) : We moeten

par l'UE, quia réclamé le respect des droits de l'homme, la fin du terrorisme d'Etat, l'accès de l'opposition aux médias étatiques, la tenue d'élections démocratiques et l'attribution d'un réel pouvoir au Parlement.

Récemment, j'ai apporté mon soutien à deux opérations menées par l'UE et concernant la disparition d'opposants en Biélorussie. Une troïka de directeurs régionaux de l'UE a exprimé à Minsk, avec un représentant de mon département, la préoccupation de l'UE concernant les droits de l'homme et la démocratie.

Une seconde initiative a trait aux élections présidentielles de septembre 2001. L'UE est toujours préoccupée par le manque d'objectivité de la presse d'Etat et l'incarcération des opposants.

Si un processus de démocratisation s'enclenchait, la Belgique et l'UE reconsidéreraient volontiers leur politique. J'espère que des élections libres et réglementaires se tiendront. En outre, il faut rester à l'affût du moindre signe de progrès. Il serait dénué de sens de rompre toute relation avec la Biélorussie car celle-ci est soutenue par la Russie. L'UE ne cessera pas de plaider auprès des autorités russes la cause de la démocratie en Biélorussie.

09.03 Pieter De Crem (CVP): Je préconise une attitude modérée envers la Biélorussie qui ne peut pas s'appuyer sur des ressources naturelles ni sur une position stratégique. Pour des raisons de stabilité, il faudrait s'employer à instaurer de nouvelles relations entre l'UE et la Russie. J'attends beaucoup de la présidence européenne dans ce domaine.

09.04 Jean-Pol Henry (PS) : La question de M. De Crem est pertinente et intéressante. Beaucoup de nos compatriotes pensent que la Biélorussie fait toujours partie de la Russie. Il serait intéressant de discuter de la stratégie que l'on devrait avoir vis-à-vis des pays de ce type.

Le hasard a fait que nous avons des contacts avec les populations de Biélorussie, que ce soit via l'accueil des enfants de Tchernobyl ou via des sportifs originaires de ce pays. Par ailleurs, il faut rappeler qu'il s'agit du dernier pays situé entre l'OTAN et la Russie et que la transition de régime n'y est pas toujours facile.

Je plaide donc pour qu'il n'y ait pas d'isolement de ce pays. Il faut mener une politique d'ouverture et plaider pour des valeurs démocratiques.

09.05 Louis Michel , ministre (en français) : Il faut

onze verbintenissen op Europees niveau nakomen en mogen geen op isolement gericht beleid voeren. Ik sta dan ook nogal open voor dergelijke voorstellen.

Het incident is gesloten.

10 Mondelinge vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het Plan voor wederopbouw en rehabilitatie van Congo" (nr. 4418)

10.01 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): De wederopbouw van Congo wordt sinds enkele maanden voorbereid door onze gezant Reginald Moreels. Sinds kort stellen ook Etienne Davignon en Fons Verplaetse hun diensten ter beschikking. In zijn beleidsnota pleit de minister voor een geïntegreerd buitenlands beleid, in twee fazen, dat aansluit bij Afrikaanse processen en actoren.

Hoe ver staat het met het opbouwplan? Wie is erbij betrokken en hoe? Worden ook budgetten en financieringsbronnen vermeld? Heeft het plan belang aan conflictbeheersing, *inter-Congolese* dialoog en vredesopbouw? Hebben de heren Davignon en Verplaetse een speciaal mandaat? Zo ja, welk? Wie heeft hen gemandateerd? Overleggen zij met gezant Moreels? Hoe en wanneer kan het Parlement het wederopbouwplan plan bespreken?

10.02 Minister Louis Michel (Nederlands): De heer Moreels werd bij KB belast met een humanitaire missie in Centraal-Afrika en met het opstellen van een rapport over de rehabilitatie en wederopbouw van Congo, Rwanda en Burundi. Daarnaast werd hij belast met de problematiek van de lichte wapens en van de kindsoldaten.

Die missie is aan de gang. De heer Moreels bezocht de betrokken landen en onderhoudt contacten met de regering in Kinshasa en met de belangrijkste groepen die het Congolees territorium controleren. Hij neemt ook contact op met de internationale financiële instellingen en met de UNO.

Op 6 april heeft hij het ontwerp-rapport uiteengezet tijdens een persconferentie. Het is één van de elementen die België in rekening zal nemen bij zijn actie in Centraal-Afrika als EU-voorzitter.

Wij kunnen niet vooruitlopen op de conclusies van

respecter nos engagements au niveau européen et éviter toute politique d'isolement. Je suis donc assez ouvert sur ce sujet.

L'incident est clos.

10 Question orale de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le Plan pour la reconstruction et la réhabilitation du Congo" (n° 4418)

10.01 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): La reconstruction du Congo est préparée depuis quelques mois par notre émissaire Reginald Moreels. Par ailleurs, MM. Etienne Davignon et Fons Verplaetse ont également proposé leurs services. Dans sa note de politique, le ministre plaide en faveur d'une politique étrangère intégrée, en deux phases, qui tient compte des processus et acteurs africains.

Qu'en est-il du plan de reconstruction? Qui est associé à son élaboration et de quelle manière? Ce plan fait-il également état de budgets et de sources de financement? Le plan accorde-t-il une importance à la gestion des conflits, au dialogue intercongolais et à la pacification? MM. Davignon et Verplaetse ont-ils été dotés d'un mandat particulier? Lequel? Par qui ont-ils été mandatés? Se concertent-ils avec M. Moreels? Quand et selon quelles modalités le Parlement pourra-t-il examiner ce plan?

10.02 Louis Michel, ministre (en néerlandais): M. Moreels a été chargé, par arrêté royal, d'une mission humanitaire en Afrique centrale et de la rédaction d'un rapport relatif à la réhabilitation et à la reconstruction du Congo, du Rwanda et du Burundi. Parallèlement, il a été chargé du dossier des armes légères et des enfants soldats.

Cette mission est actuellement en cours. M. Moreels s'est rendu dans les pays concernés et entretient des contacts avec le gouvernement de Kinshasa et les principaux mouvements contrôlant le territoire congolais. Il a également établi des contacts avec les institutions financières internationales et l'ONU.

Le 6 avril, il a exposé son projet de rapport au cours d'une conférence de presse. Ce rapport constitue l'un des éléments sur la base desquels la Belgique définira son action en Afrique centrale lorsqu'elle assurera la présidence européenne.

Nous ne pouvons anticiper les conclusions de ce

dit rapport. Een concreet programma zal afhangen van de uitvoering van het akkoord van Lusaka en het herstel van de vrede. Budgetten en uitvoering zullen op internationaal vlak moeten worden besproken.

De conclusies zullen ook moeten geïntegreerd in het kader van het algemeen samenwerkingsbeleid met Congo. Het is uiteraard niet de bedoeling de plaats in te nemen van de regering en de burgermaatschappij ter plaatse.

De heren Verplaetse en Davignon werden ermee belast de Congolese autoriteiten te helpen in hun contacten met internationale financiële en economische instellingen die zullen moeten bijdragen tot de economische heropleving van het land.

10.03 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Ik heb intenties gehoord. Een aantal vragen zijn niet beantwoord. Ik hoop dat niet enkel de pers, maar ook het Parlement op de hoogte worden gehouden.

Handelen de heren Davignon en Verplaetse op vraag van de Congolese regering of hebben zij een of ander mandaat?

10.04 Minister Louis Michel (Frans): De minister van Financiën heeft de heer Verplaetse aangewezen omdat hij de gouverneur van de Centrale Bank van Congo goed kent en omdat hij een specialist is van de schuldproblematiek.

De heer Davignon ontmoette de heer Joseph Kabila en werd belast met een niet-vergoed mandaat: ontmoetingen organiseren met de Congolese overheid om ervoor te zorgen dat het klimaat in Congo opnieuw gunstig wordt voor investeringen en om de rechtszekerheid te herstellen.

De heer Davignon geniet ons volste vertrouwen voor het verrichten van dit soort werk.

10.05 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Hoe wordt gebruik gemaakt van de deskundigheid van experts van Afrikaanse oorsprong?

10.06 Minister Louis Michel (Frans): De betrokkenen zijn goed op de hoogte van de Afrikaanse problemen.

Voorts win ik regelmatig het advies in van universiteitsprofessoren en zal de gemeenschap van Afrikaanse deskundigen worden geraadpleegd wanneer de tijd er rijp voor is.

We zitten nu in een voorbereidingsfase.

rapport. La définition d'un programme concret dépendra de la mise en œuvre des accords de Lusaka et du rétablissement de la paix. Les budgets et l'application d'un tel programme devront faire l'objet de discussions au niveau international.

Les conclusions du rapport de M. Moreels devront également être prises en compte dans le cadre d'une politique générale de coopération avec le Congo. Il ne s'agit évidemment pas de se substituer au gouvernement et à la société civile sur place.

MM. Verplaetse et Davignon ont été chargés d'assister les autorités congolaises dans leurs contacts avec les autorités financières internationales qui devront contribuer au redressement économique du pays.

10.03 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): J'ai entendu exprimer certaines intentions mais plusieurs questions sont restées sans réponse. J'espère qu'en dehors de la presse, le Parlement sera également tenu au courant.

MM. Davignon et Verplaetse agissent-ils à la demande du gouvernement congolais ou sont-ils investis d'un mandat particulier?

10.04 Louis Michel , ministre (en français): M. Verplaetse a été désigné par le ministre des Finances parce qu'il connaît fort bien le gouverneur de la Banque Centrale du Congo et parce qu'il est un spécialiste de la problématique de la dette.

En ce qui concerne M. Davignon, celui-ci a rencontré M. Joseph Kabila et a reçu pour mandat, gratuit, l'organisation de rencontres avec les autorités congolaises afin de recréer un climat d'investissements et une sécurité juridique au Congo.

Il a toute ma confiance pour accomplir ce travail.

10.05 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Dans quelle mesure est-il fait appel à des experts d'origine africaine?

10.06 Louis Michel , ministre (en français): Ces personnes ont une grande connaissance des problèmes africains.

Pour le reste, je prends régulièrement l'avis des professeurs d'université et la Communauté d'experts africains sera consultée en temps utile.

Actuellement, nous sommes dans une phase d'élaboration.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.20 uur.

La réunion est levée à 16h20.